

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för socialt arbete

minblogg.nu

- en kvalitativ studie om bloggande utifrån ett individperspektiv

Socionomprogrammet

C-uppsats

Författare:

Jonathan Dahlgren

Caroline Engström

Handledare:

Kristian Daneback

Abstract

Svensk titel: “minblogg.nu” – en kvalitativ studie om bloggande utifrån ett individperspektiv

Engelsk titel: “myblog.now” – a qualitative study about blogging from the perspective of the individual

Författare: Jonathan Dahlgren och Caroline Engström

Färdigställt: 2007

Handledare: Kristian Daneback

Abstract: This study is focused on blogging from the perspective of the individual. We investigate why one uses the weblog format, functions on the blog that are seen to work as driving forces, attitudes towards self-disclosure and anonymity on the weblog and how the relation between an online- and offline-identity is interpreted by the bloggers themselves, for example to what extent it is possible to get to know the blogger by reading the weblog. Finally, we investigate the weblog-readers meaning to the blogger, as well as their possible impact on both his or her personal blog-content and the everyday-life.

The empirical material consists of half-structured interviews via MSN Messenger with nine informants, being bloggers found on the Swedish website bloggportalen.se. The theoretical framework behind the interview guide focuses on the identity concept, containing identity theories in psychological and sociological perspectives, symbolic interactionism concerning the concept of roles, as well as Bauman’s liquid theory on postmodern society tendencies. This material is further included in related previous research articles, derived from both international and Swedish databases. The analysis was as a final point approached with this theoretical background.

The results of the study show that the weblog has different functions in mediating personal everyday-experiences, amusement, therapy and archiving information, which also are to be seen as motivating continuity on the weblog. The bloggers relation to self-disclosure is central to what he or her can imagine to publish about themselves. By greater self-disclosure one tends to relate to a subjective view – what I like to publish – whereas informants with less self-disclosure relates to an objective view – what others would dislike me to publish. Concerning thoughts of anonymity, the informants show an excitement in imagine stepping out of the limitations of self-representation, or ones social role. Anticipating anonymity is hereby defined as the wish to share a specific subject, without taking the risk of social sanctions. When it comes to the question about if one can get to know the “real” blogger by reading his or her weblog, informants with less self-disclosure show a greater hesitation. The informants show further concerning their weblog-readers both positive and negative aspects. The former are the encouragement in readers’ different comments and opinions of the blog-content, as the latter rather is the pressure of having to maintain the readers’ enthusiasm. Consequences were at last mostly thoughts of the possibility of being biased and put in a negative light – as the readers might miss important nuances – leading to future difficulties being hired, or at worst – being stalked.

Nyckelord: Blogg, identitet, roller.

FÖRORD

Vi valde att skriva en uppsats på temat bloggar eftersom vi önskade undersöka något vi själva är intresserade av och kan relatera till. Då vi båda har lång erfarenhet av och ägnar mycket tid åt Internet och dess användningsområden, tyckte vi att bloggande - som vi ansåg vara ett relativt nytt och ganska utforskat område - skulle vara en bra utgångspunkt. Vi ser på fenomenet bloggande från ett mycket positivt perspektiv, vilket kan ha medfört att vi inte i tillräcklig mån belyst eventuella negativa sidor av det. Eftersom en av oss är en aktiv bloggare sedan snart två år tillbaka, och dagligen läser ett tiotal andra bloggar, finns det även en "intern" förståelse och tolkning av bloggandet, som sannolikt kan ha haft inverkan på uppsatsens inriktning. Då erfarenheten av att själv blogga enbart är positiv och då ett stort intresse finns vill vi uppmärksamma våra läsare på att det kan finnas en tendens till att fokus hamnar på bloggans möjligheter snarare än svårigheter.

Ett stort tack riktas till vår handledare Kristian Daneback som, förutom att bidra med sin breda kunskap, redan vid vårt första möte utstrålade ett stort engagemang och ett betryggande lugn som har varit väldigt värdefullt för oss under hela idé- och skrivprocessen.

Vi vill även tacka de informanter som tagit sig tid till att hjälpa oss genom att bidra med givande och underhållande svar, och därmed göra denna uppsats möjlig.

Slutligen vill vi tacka oss själva för att vi under denna hektiska och turbulenta tid lyckats hålla lågan uppe genom att stötta och komplettera varandra. Vi klarade det!

Jonathan Dahlgren och Caroline Engström

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	1
.....	1
1.1 Relevans för socialt arbete.....	2
.....	2
1.2 Syfte och frågeställningar.....	2
.....	2
2. TIDIGARE FORSKNING.....	4
.....	4
2.1 Databassökningar.....	4
.....	4
2.2 Innehållet i forskningen.....	6
.....	6
2.3 Anonymitet.....	6
.....	6
2.4 Praktiskt användande av bloggen.....	7
.....	7
2.5 Identitet.....	7
.....	7
2.6 Symbolisk interaktionism.....	8
.....	8
2.7 Självbild kontra personuppfattning.....	9
.....	9
2.8 Självpresentation.....	9
.....	9
2.9 Skandinaviska forskningsrön.....	10
.....	10
2.10 Sammanfattning.....	11
.....	11
3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	13
.....	13
3.1 Identitetsbegreppet.....	13
.....	13
3.2 Identitet och Internet.....	15
.....	15

3.3	Identitet och roller utifrån symbolisk interaktionism.....	16
3.4	Ett samhällsperspektiv på identitet.....	17
3.5	Sammanfattning.....	18
4.	METOD.....	19
4.1	Val av metod.....	19
4.2	Urval.....	20
4.3	Genomförande.....	21
4.4	Analysförfarande.....	22
4.5	Reliabilitet.....	22
4.6	Validitet.....	25
4.7	Etiska hänsynstaganden.....	27
5.	RESULTAT OCH ANALYS.....	28
5.1	Att börja blogga.....	28
5.2	Bloggens olika funktioner som drivkrafter.....	28
5.3	Förhållningssätt till självutlämnande.....	31
5.4	Anonymitet.....	33
5.5	Att lära känna blogg författaren genom bloggen.....	35
5.6	Bloggens roll i vardagen.....	38
5.7	Läsarnas betydelse.....	40
6.	SLUTSATSER.....	44

6.1	Slutsatser utifrån våra frågeställningar.....	44
6.2	Reflektioner kring övriga resultat.....	45
6.3	Förslag till vidare forskning.....	45
7.	KÄLLFÖRTECKNING	46

BILAGOR

- Bilaga 1: Förfrågan
- Bilaga 2: Samtycke
- Bilaga 3: Intervjuguide

1. INLEDNING

2007 var året då "blogg" blev ett bekant begrepp även för den oinvigde Internet-användaren. Dagligen har vi i media kunnat läsa om vilka som skrivit vad, när det skrevs och vilka konsekvenser de publicerade orden har lett till. För de är numera många som gör det; den äldre grannen, den stressade arbetskamraten, de stökiga ungdomarna på torget, den där kulturbeskyddande politikern, Magnus Ugglan - ja, kanske till och med dina egna föräldrar. Och vi är många som läser deras inlägg. Att bloggkulturen har växt på detta samspelande sätt blev möjligen som tydligast efter svensk medias rejäla uppmärksammande av att Alex Schulman - Sveriges mest lästa bloggare och tillika skribent på Aftonbladet - i september 2007 beslutade att efter fem framgångsrika månader lägga ner sin blogg på Aftonbladets hemsida. Motiveringen löd att han inte längre kunde stå för den elaka kultur han och hans läsare skapat (Peruzzi 2007).

Det handlar alltså om att *blogga* - uppdatera tankar, åsikter och händelser via en sida på Internet. Begreppet "blogg" som härstammar från engelskans "weblog" och "blog" fick sitt genombrott i Sverige år 2004 (Wikipedia). Som företeelse var det dock ingenting nytt; redan 2000 expanderade bloggandet över världen, och genom uppkomsten av gratis blogg-tjänster har möjligheterna att skapa en egen blogg utan några egentliga förkunskaper gjort att utvecklingen fortsatt i uppåtgående riktning (Våge 2005).

Att redovisa hur många bloggar det finns är en svår uppgift. Dels skapas det så många nya bloggar varje dag att det som gäller i skrivande stund är inaktuellt om en vecka, dels vet man inte hur stor del av de bloggar som finns som faktiskt är aktiva. Många har försökt att ta sig an detta räkneprojekt, men resultat varierar beroende på vilka kriterier man har för att en blogg skall få kallas aktiv eller inte (Våge 2005). För att ge ett exempel startas det, enligt annonsnätverket Tailsweep, globalt 120 000 nya bloggar varje dag, och man uppskattar att det i slutet av 2007 kommer att finnas 100 miljoner aktiva bloggar världen över (Tailsweep).

Vilket utseende och innehåll bloggarna har varierar och även syftet med de olika bloggarnas existens är individuellt. Många har insett vilken genomslagskraft denna form av kontinuerligt uppdaterande kan ha och använder därför sin blogg i ett politiskt syfte - se t.ex. Rudefelts (2007) studie som bland annat undersöker bloggarnas betydelse för ungdomars demokratiska deltagande. Bloggen kan även ha en kunskapsförmedlande, rapporterande eller skvallrande funktion. Vanligast förekommande tros dock den personliga bloggen vara, i vilken skribenten publicerar dagboksliknande anteckningar knutna till vardagslivet, varvat med synpunkter på aktuella händelser i omvärlden (Våge 2005).

Vad gäller de senaste årens forskning kring bloggar har fenomenet belysts från psykologiska och sociologiska perspektiv, vilket även vi kommer att använda oss av i vår studie. Therese Ekstrand (2006) tar exempelvis sin

utgångspunkt i bibliotekariers bloggande när hon - i ämnet bibliotek- och informationsvetenskap - skriver om bloggen som ett verktyg för skapande av identitet och sociala nätverk. Ett annat exempel är Ulla Jensens (2004) magisteruppsats i film- och medievvetenskap om hur och med vilken betydelse bloggen ingår som en del i individens vardagsliv. Qian och Scott (2007) behandlar anonymitet och självuppfattning i en sociologisk enkätstudie, där Viégas (2005) i sin artikel kompletterar aspekter på förstnämnda ur ett psykologiskt perspektiv. Miura och Yamoshita (2007) undersöker vidare bloggans sociala influenser genom enkätstudier på ett japanskt bloggforum, liksom Heavern (2004) ger psykologiska aspekter på identitetsskapande på bloggen. Jung, Youn och McClung (2007) utgår från ett koreanskt bloggforum när de diskuterar strategier till självpresentation, och Reed (2005) undersöker bloggen som en del av vardagen utifrån brittiska bloggare i en etnografisk studie.

Det finns naturligtvis en mängd ingångar till att studera bloggen. Utifrån ett samhällsperspektiv skulle vi exempelvis kunna utröna vilka tendenser fenomenet har över tid, liksom ett grupperspektiv hade kunnat uppmärksamma själva bloggkulturen som sådan. Vi har emellertid i den här uppsatsen valt att utgå från ett individperspektiv. Ett viktigt begrepp genom hela uppsatsen är identitet; förutom att vi vill ta reda på varför våra informanter bloggar vill vi även veta hur och vem man är på bloggen jämfört med offline, samt hur närvarande identiteten och rollen som bloggare är i olika sociala sammanhang. Även om det inte är troligt att någon begränsar sin roll till att enbart vara bloggare kan man tänka sig att skrivandet för många kan ta en ganska stor del av vardagen i anspråk. En annan aspekt vi vill belysa är informantens inställning till att vara anonym respektive självutlämnande på sin blogg. Vi vill även ta reda på vad bloggans läsare har för betydelse för bloggaren, bland annat avseende vilka konsekvenser ett bloggande kan leda till. I USA har flera personer fått sparken på grund av att de i sina personliga bloggar "visat bristande lojalitet" mot sina arbetsplatser, och i Sverige har det rapporterats om att flera svenska företag uppmanat anställda att sluta blogga (Holmér 2005). Även om just dessa konsekvenser kan ses som ganska extrema tror vi att det finns andra exempel på hur bloggande kan göra avtryck i en individs vardagsliv som är intressanta att uppmärksamma.

1.1 Relevans för socialt arbete

Det faktum att bloggen som företeelse omfattar alltfler människor - både som författare och läsare av sådana - föranleder ett tvärvetenskapligt intressefält där man önskar att utforska ett av modernitetens nya kommunikationsforum. Bloggens förekommande överhuvudtaget blir då utgångspunkten för studier av ett mänskligt fenomen, vars betydelser, förklaringar eller konsekvenser uppmärksammas på den internationella forskningsarenan (se kap. 2). Det kan tyckas att relevansen för socialt arbete skulle kunna uppfattas som något långsökt. En sådan

föreställning skulle vidare kunna kännas bekräftad genom den uppenbara avsaknaden av aktuella forskningsrön angående bloggen inom socialt arbete. Detta faktum verkar dock inte ta hänsyn till just den anledning som gjort bloggfenomenet till en vetenskaplig angelägenhet och som vi också inledde detta stycke med: dess växande omfattning och kulturskapande bland människor (se t.ex. Reed 2005).

Då bloggen är en av informationssamhällets senaste interaktionsmöjligheter och dess popularitet tveklöst stigande, är det i det närmaste naivt att påstå att kunskap om fenomenet inte angår, eller är mindre angeläget för ett sådant praktiskt ämne som socialt arbete. Bloggen som samtidens termometer är högaktuell vid teman som självutlämnande, mobbing, identitetsskapande, interaktionsmedel, åsiktsspridning och integritet. Det är vidare teman som tillhör framtida generationer, och då inte bara den "yngre" befolkningen. Bloggen är i allra högsta grad en del av den nutida samhällsförståelse som vi kan önska av framförallt kuratorer, fältarbetare och behandlare i nära kontakt med människor. Just därför är det intressant att inse den fördel socialt arbete skulle ha av att själv beforska bloggfenomenet - inte minst ur praktisk synvinkel.

1.2 Syfte och frågeställningar

Vårt syfte är att förstå bloggande utifrån ett individperspektiv. Vår undersökning utgår från ett selektivt urval av bloggförfattare med personliga bloggar på Internetforumet bloggportalen.se (se avd. 4.2). Utgångspunkter för analys omfattar vidare identitetsteorier ur framför allt psykologiska men även sociologiska perspektiv samt symbolisk interaktionism tillsammans med tidigare forskning (se kap. 2 respektive 3). Syftet kan brytas ner i följande frågeställningar:

1. Varför bloggar man - vilka drivkrafter ligger bakom, och vilka funktioner kan bloggen ha?
2. Vad vill man dela med sig av på sin blogg? Hur resonerar man kring teman som självutlämnande respektive anonymitet?
3. Hur ser relationen mellan identiteten online och offline ut? Hur väl anser man att den bild man förmedlar av sig själv på bloggen överensstämmer med den man är utanför nätet? Kan man lära känna bloggförfattaren genom bloggen? Och på vilket sätt är rollen som bloggare närvarande i vardagen?
4. Hur ser relationen till bloggans läsare ut? Vilken betydelse har läsarna när det gäller bekräftelse och påverkan? Vilka konsekvenser kan andras läsande av bloggen leda till?

2. TIDIGARE FORSKNING

Vi kommer i det här kapitlet att redogöra för den tidigare forskning som finns om bloggar och därtill relaterade aspekter av Internetanvändande. Vi inriktar oss särskilt på forskning som berör begreppen *identitet* och *roller*, vilka vi använder oss av i uppsatsens frågeställningar. Syftet med detta kapitel är att få en övergripande bild av hur forskningsfältet ser ut, d.v.s. dess omfattning, metodanvändande, val av perspektiv samt resultat.

2.1 Databassökningar

Som första steg att söka tidigare forskning valde vi att utgå från tre databaser omfattande sociologi, psykologi och socialt arbete via Göteborgs Universitetsbibliotek. Ett mycket praktiskt sätt att söka i dessa databaser är s.k. *blocksökning*. Det innebär att man väljer ut ett antal söktermer som databasen indexerat inom ett specifikt ämnesområde - t.ex. Internet - vilka tillsammans kommer att bilda ett sökblock. Därefter väljes *sökkriterium* för blocket: antingen söker man artiklar som innehåller någon av de valda söktermerna (x eller y), eller artiklar som innehåller samtliga valda söktermer (x och y). Efter att ha skapat två eller fler sökblock utifrån intresse, går dessa att kombinera med varandra så att sökträffarna avgränsas till att just omfatta de sökblock som kombinerats, t.ex. Internetblocket ovan och ett block om sexualitet (Walden University Library).

I vår genomförda sökning (se tabell 2.1) har vi skapat tre sökblock; ett för *identitet* som huvudbegrepp, ett för *Internet* som referensbegrepp, samt ett för *personlighet* som komplement till identitetsblocket. Ett block för personlighet valde vi framförallt av den anledningen att flera söktermer här angränsar mycket nära till identitetsbegreppet, och därför skulle kunna ge belysande forskningsartiklar för sistnämnda i sökresultaten. Vidare indexerade databasen söktermer omfattande rollbegreppet under identitet, varför vi också valde att ha kvar dessa under identitetsblocket. Som sökkriterium för var och en av dessa block valde vi alternativet "eller", då vi här söker artiklar innehållande någon av söktermerna. Slutproceduren blev sedan att kombinera de olika sökblocken med varandra, d.v.s. blocken identitet respektive personlighet relaterade till sökblocket Internet. Sökkriteriet blir här istället "och", eftersom vi enbart vill ha träffar som innehåller söktermer för blocken kombinerade - träffar redovisas om de innehåller x och y tillsammans. Vad gäller begreppen "weblog" eller "blog" fanns dessa inte med som indexerade söktermer, varför vi utöver blocksökningen valde att göra en vanlig fritextsökning med dessa sökord i databaserna.

TABELL 2.1 Block och söktermer

Sökord	Block 1 (Identitet)	Block 2 (Internet)	Block 3 (Personlighet)	Fritextsökning
# 1	Ego identity	Computer mediated communication	Personality change	Sökord: "weblog"
# 2	Identity formation	Internet	Lifestyle	
# 3	Role satisfaction	Internet usage	Person environment fit	
# 4	Self esteem	Online social networks	Personality correlates	
# 5	Self perception		Personality development	

# 6	Social identity		Personality processes
# 7	Symbolic interactionism		Personality
# 8	Self concept		

I tabell 2.2. redovisas de sökresultat som återfanns den 22 oktober 2007 i de olika databaserna - *PsycINFO*, *Social Services Abstracts* samt *Sociological Abstracts* - utefter våra valda sökblock och fritextsökning. Vi har här enbart utgått från vetenskapligt granskade artiklar. Den övre delen av tabellen visar sökträffar för blocken var för sig, medan den nedre delen återger resultaten för blocken kombinerade:

TABELL 2.2 Artikelträffar i databaser och kombinerad blocksökning

Träffar i databaser med sökkriteriet "eller"	Block 1 (Identitet)	Block 2 (Internet)	Block 3 (Personlighet)	Fritext-sökning
<i>PsycINFO</i>	34 356	7 311	71 842	40
<i>Social Services Abstracts</i>	841	286	408	0
<i>Sociological Abstracts</i>	5 865	1 593	2 963	7
Kombinerad blocksökning med sökkriteriet "och"	Block 1-2	Block 1-3	Block 2,3	
<i>PsycINFO</i>	166	7	138	
<i>SSA</i>	0	0	0	
<i>SA</i>	58	1	7	

När vi letar artiklar efter vår sammanställning ovan utgår vi från följande kriterier: - förutom att de skall vara vetenskapligt granskade: (1) de skall ha relevans för ett individperspektiv, (2) de skall behandla aspekter av Internet som går att knyta an till företeelser som inryms i bloggbegreppet, samt att (3) de skall omfatta eller belysa aspekter av begreppen identitet och/eller roller. Databasen *Social Services Abstract* ger här inga träffar vid kombinerad sökning, vilket kan tolkas som att man inom socialt arbete oftare söker en annan relevansgrund i Internetforskning, såsom kanske mer direkta anknytningar till ämnesområdet: sexuella relationer, organisering, demokrati etc. - sökord vi inte omfattat ovan. I *Sociological Abstracts* finner vi däremot ett antal intressanta träffar som framförallt berör identitetsskapande på och förhållningssätt gentemot Internet som postmodernt fenomen, inte minst under begreppet *cyberspace* som sammanfattande vidden av Internetteknologins möjligheter till självskapande. Här krävs dock ett visst relevansurval, där teman som t.ex. kön, förhandlingsstrategier och barns användande faller utanför vårt fokus. *PsycINFO* har förvisso flest träffar, men här återfinnes också en större spridning, vilket framförallt blir uppenbart i de kombinerade blocken ovan; trots färre träffar här - och därmed mer specifika

artiklar enligt sökkriterierna - är det sparsmakat med relevans för just vår studie. Mest matnyttigt här blir ändå att återgå till sökresultaten av fritexten "weblog", där PsycINFO är överlägsen de andra databaserna i artikelträffar.

Vidare via Göteborgs Universitetsbibliotek fann vi genom sökning i nationella biblioteksdatan LIBRIS olika magisteruppsatser angående bloggfenomenet. En av dem som till temat verkade intressant var Therese Ekstrands *Bloggen - ett redskap för byggande av identitet och sociala nätverk* (2006), även om författaren här utgått från just bibliotekariers bloggvanor. Hennes teoretiska utgångspunkter föranledde nu en s.k. *pearlgröning-sökning*, d.v.s. att söka nya artiklar genom att utgå från referenser som andra författare eller forskare använder sig av (Ramer 2005). Här fann vi Ulla Jensens (2004) *Skriften på bloggen*, om bloggans betydelse i vardagslivet genom en kvalitativ undersökning, liksom Adam Reed (2005) som i den antropologiska tidskriften *Ethnos* skrivit en artikel om bloggen och jaget. Det bör nämnas att vår *pearlgröning-sökning* utgjorde mer ett komplement till blocksökningen ovan, främst för att även kunna omfatta skandinaviska förhållanden.

2.2 Innehållet i forskningen

Utifrån de träffar som redovisades i tabell 2.2 har vi valt ut 14 vetenskapligt granskade artiklar med relevans för vårt syfte. I dessa artiklar ser vi teman som berör anonymitet, praktiska perspektiv på bloggen, identitet, symbolisk interaktionism, självbild och personuppfattning samt självpresentation. Fyra av artiklarna visade sig vid närmare läsning ha ganska svag koppling till vår studie, trots att de genomgått urvalskriterierna ovan. Artiklarna rörde identitetsskapande knutet till nätdejting, kön och stilarter på bloggar, spiritualitet respektive postmodern diskursanalys på Internet, och valdes bort inför forskningspresentationen (Hardey 2002; Kelly 2003; Watanabe 2007; Herring & Paolillo 2006). Den internationella forskning vi fick fram innehåller inga publikationer av svenska eller andra nordiska forskare, varför vi valt att skapa ett eget avsnitt med rubriken "Skandinaviska forskningsrön" där vi presenterar Ekstrand (2006) och Jensen (2004), som hittades genom sökningen via LIBRIS. Genom den sökningen hittade vi även Reed (2005) som presenteras under rubriken "Identitet".

Vi kommer att utgå från ovan uppräknade teman när vi nu skall redogöra för innehållet i den tidigare forskning som är aktuell för vår uppsats. Presentationen följs av en sammanfattande kommentar i slutet av kapitlet.

2.3 Anonymitet

Qian och Scott (2007) diskuterar i sin artikel *Anonymity and Self-disclosure* sambandet mellan graden av självvald anonymitet respektive *självutlämnande* i olika bloggar, utifrån en enkätstudie med 242 informanter efter s.k. snöbollsurval. Ett grundantagande för studien var att

anonymitet står i förhållande till självutlämnande, så tillvida att en lägre/högre grad av förstnämnda, också tenderar till svagare/starkare intentioner angående sistnämnda och vice versa. För att tydliggöra denna koppling låter man postulera följande: (1) bloggen är en social aktivitet och inte en privat - i det sociala finner den också sin funktion, (2) självutlämnande i någon mån - att kommunicera personliga tankar och känslor till andra - blir härav normerande för bloggen, och att (3) anonymiteten är självvald utifrån i vilket syfte man väljer att presentera bloggen för andra, och vilka dessa i sin tur är. Även om det antagna sambandet om relationen mellan (2) och (3) ovan visade sig stämma generellt i undersökningen, fann man undantag i den kategori bloggare som hade som mål att vara identifierbara för att sprida sina åsikter med eget signum. I motsats härtill stod de bloggare som använde bloggen som personlig katarsis, där anonymitet var något av ett kriterium för att " våga " uttrycka sådana vedermodor. Trots att ett flertal bloggare i undersökningen angett att de - på frågan om de kände oro inför blogginnehållet - i första hand kände sig olustiga över tanken om att familjen skulle läsa personliga detaljer, hade 90 % en läsekrets av personligt bekanta. Qian och Scott menar att en bekant läsekrets förmodas redan ha den mer nyanserade bild av bloggaren, som han eller hon är rädd att visa inför familjen.

Relationen mellan självutlämnande och anonymitet är alltså inte helt entydig. Viégas (2005) visar exempelvis i sin studie *Bloggers' Expectations of Privacy and Accountability* hur kunskap om konsekvenser av utlämnande av personlig information paradoxalt nog förbisågs av majoriteten bloggare i rent faktiska situationer. Sällan ber man om tillåtelse att publicera namn och uppgifter om bekanta, liksom flertalet var väl riskmedvetna, men ändå hade föreställningen att sådana risker inte var aktuella för dem själva. Viégas tolkar detta som att bloggans dragningskraft i utlämnandet av det personliga föregår dess riskpotential. Det stämmer även bra överens med de resultat Qian och Scott påvisar i det faktum att de flesta bloggförfattarna angav att man skrev mest för skojs skull och för att ha responskontakt. I enlighet med ett sådant syfte är det sannolikt att eventuella konsekvenser kan kännas avlägsna. Även vid mindre självutlämnande hos bloggförfattarna kunde det ändå finnas oro för " okändas " insyn, varför man ändå garderade sig med viss anonymitet. I flera fall angav man också valet att inte skriva självutlämnande i oro för " personlig backlash " (Qian och Scott 2007).

2.4 Praktiskt användande av bloggen

Schmidt presenterar i *Blogging Practices: An analytical framework* en generell modell för att analysera och jämföra olika användningar av bloggen. Baserat på sociologiska och kommunikativa teorier samt tidigare forskning om bloggar, hävdas att enskilt användande utformas av tre strukturella dimensioner i form av *bestämmelser* (bland annat gällande utformning och innehåll), *relationer* (länkskapande, både bildligt och bokstavligt talat) och *koder* (bloggens kodning och

uppbyggnad) och att dessa dimensioner hela tiden skapas i ett socialt handlande (Schmidt 2007).¹ Schmidt menar att dessa strukturella dimensioner leder till uppkomsten av "bloggsamhällen" där människor delar vissa uppfattningar och förväntningar av hur bloggen kan användas som ett redskap för information, identitet och relationshantering (Schmidt 2007).

I artikeln *Psychological and Social Influences on Blog Writing: An Online Survey of Blog Authors* presenterar Miura och Yamoshita (2007) resultatet av en enkätundersökning på Internet där informanterna utgjordes av drygt 1400 japanska bloggare. Syftet var att klargöra vilka psykologiska och sociologiska processer som kan vara av betydelse för huruvida bloggaren fortsätter med sitt skrivande. Studiens resultat bekräftade författarnas hypotes om att tillfredsställande relationer med sig själv och andra, samt färdigheter i att hantera och bearbeta information hade signifikanta positiva effekter på intentionen att fortsätta blogga (Miura och Yamoshita 2007). Ytterligare en hypotes var att psykologiska karaktärsdrag och egenskaper såsom självmedvetenhet, sökan efter uppmuntran och behov av att sprida information bidrog till ett fortsatt bloggande, vilket visade sig stämma (se även Jung, Youn och McClung 2007). Studien tyder även på att positiv feedback (sympati, stöd och uppmuntran) från läsare gav en stark motivation till bloggare att fortsätta skriva. Negativ feedback (kritik och klagomål) hade signifikanta negativa effekter på informanternas känsla av acceptans från andra. De tenderade emellertid att associera den kritik de fick med sitt skrivande och inte sig själva som personer (Miura och Yamoshita 2007).

2.5 Identitet

Turkle (1999) anlägger ett - från den tidpunkten - intressant framtidsperspektiv i artikeln *Cyberspace and Identity*, som fortfarande har relevans. Från klassiska identitetsteorier öppnas en ingång till att förstå identitetsskapande på ett nytt sätt i postmodernitetens cyberspace. Erik Erikssons utvecklingspsykologiska teori om hur steget in i adolescensen karakteriseras av experimenterande och idéprovanden, får exempelvis genom möjligheterna till interaktion i cyberspace snarare en normerande prägel än "modiga revolter" mot omgivningen. Att kunna röra sig med flera identiteter på ett mer konsekvensfritt sätt genom Internet torde bidra till utvecklingen av ett "kärn-jag", d.v.s. där experimenterandet får (nästan) fria händer byggs en identitet som fastnar preferensmässigt bakom olika antagna fasader. Identitetsbegreppet, från latinets *idem* - ekvivalensen mellan två kvaliteter - står inför ett faktum där "en" kan vara flera, och där "en" också är det. Turkle anar härmed en mycket positiv tendens: "[...] cyberspace becomes an objekt to think with for thinking identity" (ibid., s. 646). Det finns här

¹ D.v.s. både länkar i form av sociala kontakter och de "hyperlänkar" man kan skapa i själva blogginlägget.

relevans för bloggandet som ju är ett forum att just framställa sig själv, eller en sida av sig själv man vill förmedla. Artikelns huvudpoäng beskrivs enklast genom "fönstermetaforen", där identiteten flyter framåt liksom fönsterväxlandet mellan olika versioner av ett textdokument på datorn; ingen version är hela identiteten, samtidigt som textdokumentet är den punkt där versionerna låter ansamlas. Eller som Philip Brombergs citat i samma text: "Health is when you're multiple but feel a unity" (Turkle 1999, s. 647).

En utveckling av Turkles samtidstermometer återfinnes i Mechthild Maczewskis (2002) artikel *Exploring Identities Through the Internet: Youth Experiences Online*, som behandlar hur ungdomar pratar om sina erfarenheter av att vara uppkopplad på Internet, och hur de uppfattar att denna handling har påverkat deras liv genom att belysa föreställningen om "häftighet", upplevelser av frihet, makt och sammankoppling, samt föreställningen om självet och identiteten.² Studien undersöker hur bland annat anonymitet och interaktivitet kan ge positiva vinster till ungdomar i form av starka relationer och interaktioner. Intervjuer via nätet genomfördes med nio ungdomar mellan 13 och 19 år. Ungdomarna talade väl om och hade en entusiastisk inställning till sina erfarenheter av att vara online. Vänskap, stöd, utforskning av intressen, samt en bättre självkänsla var några av de vinster de talade om. Maczewski förmedlar här, liksom Turkle antydde ovan, att Internet kan ha mycket positiva effekter på vissa ungdomars självkänsla och att de virtuella och fysiska världarna är mer sammankopplade än separata (ibid.). Även Hevern (2004) kommer till denna positiva slutsats angående bloggfenomenet i artikeln *Threaded Identity in Cyberspace: Weblogs & Positioning in The Dialogical Self*, där han framlägger antagandet att den ökade förekomsten av personliga bloggar kan kopplas till teorin om ett "dialogiskt själv". Hevern gör en kvalitativ analys av innehållet och uppbyggnaden av 20 engelskspråkiga bloggar, och skriver i resultatdiskussionen om bloggandet som en dialogisk process. Beslutet att publicera en blogg gör att bloggaren tillämpar en rad självpresentationsstrategier, och får möjlighet att med hjälp av hyperlänkar inbjuda sina läsare att dela upplevelser och se saker från bloggarens perspektiv. De undersökta bloggarna fungerade ofta som utökade sociala nätverk med möjlighet att kommentera inlägg och skapa en direkt konversation med författarna (jmf. Miura och Yamoshita 2007). Artikelförfattaren diskuterar även "trådmeter" ("threadedness"), varav en av dem jämför hur en enskild tråd sträcker sig genom ett klädesplagg med identiteten som en utvecklande resa. Identiteten uttrycks på bloggen genom att skribenten utforskar, utmanar, överväger eller förändrar sina avtryck under tid (Hevern 2004).

Reed (2005) utgår i sin kvalitativa studie *My Blog is Me* från engelska blogg författares uppfattningar om

² Maczewski använder här svåröversatta uttrycket "wowness".

relationen mellan dem själva och deras blogg. Studiens huvudpunkt är just identitetsrelationen "my blog is me", d.v.s. informanterna uppfattade att det de framställde på bloggen också var dem själva. Denna relation är förvisso inte reciprok; man är mer än sin blogg. Detta har vidare med meningsskapande att göra, där Reed betraktar bloggen som ett sätt att "dubbla" subjektet; blogg författaren lever ett vardagsliv som får ny färg genom bloggen, men som ändå består som hans eller hennes eget uttryck. Bloggens kan härmed fungera som allt från terapeutiskt syfte eller som enbart förmedlande av vardagsupplevelser. Reed visar emellertid att de blogg författare han intervjuade till största del använde bloggen som distraktionsmoment i en annars enformig vardag, och kunde t.ex. skriva på den även på jobbet. Det var vidare i denna miljö som det dubbla subjektet framträdde som bäst, genom att bloggen skapade en motivation även i den tillvaro som man samtidigt försökte undfly en aning genom bloggandet (ibid.).

2.6 Symbolisk interaktionism

Vi har ovan sett antaganden om de positiva vinster Internet användande kan ge i identitetsskapandet, men på vilket sätt är denna process annorlunda mot den interaktion mot identitet som sker utanför nätet? Robinson (2007) problematiserar denna fråga genom att utmana ett postmodernt perspektiv med, vad hon anser, en mer relevant teori i symbolisk interaktionism. Denna teori talar i korthet om hur identitet är ett ständigt omförhandlande i relationen mellan jaget som subjekt ("I") och jaget som objekt ("Me"). Den sociala världen internaliseras som del i processen att föregripa och tolka den "generaliserade andre", d.v.s. det sociala objekt som uppfattar "Me". Detta är en process som bl.a. Goffman karakteriserat som ett rollspel där "the performer's role is inseparable from the audience's anticipated response" (Robinson 2007, s. 96). Postmodern teori har hävdat att en sådan utgångspunkt är föråldrad i förhållande till Internetsamhället: ett s.k. cyber-jag står inför en värld med helt andra spelregler på nätet. Flera identiteter är möjliga och går att experimentera fram - långt från den vardagliga sociala värld där man som aktör inte kan "undkomma" sin publik. Den "generaliserade andre" går inte längre att urskilja i en Internetkultur där "Me" - bakom skärmen - sammanblandas med "I", och där denna relation är egentligen obunden publiken. Snarare uppfattas nätidentiteten som en kärna under influens av multipla preferenser, likt det kärn-jag Turkle (1999) diskuterade ovan.

Robinson motsätter sig denna förklaring som allenarådande och menar att det är en föreställning skapad utifrån numera omoderna Internetförhållanden där den typiska Internetanvändaren fortfarande var vit, utbildad och man - och besökte nätforum för att just experimentera med möjligheterna av en ny teknik. Idag däremot, finner vi alla möjliga typer av människor över hela världen, som - i takt med att Internet självt blivit "vardagligt" -

nyttjar nätet i många olika syften. Robinson citerar Rainee: "Online identities are likely to be extensions of offline identities because for most people, internet use enhances, extends, and supplements what they do offline". Härigenom menar Robinson att teorin om symbolisk interaktionism bättre förklarar de identitetsprocesser som förekommer på Internet idag, just genom dess språng från exklusivitet till allomfattande. Att vara på nätet har samma grundelement som att vara i den vanliga sociala världen, och dagens Internetanvändare är också ute efter att närma sig sistnämnda genom nätet.

2.7 Självbild kontra personuppfattning

De amerikanska psykologerna Steven Rouse och Heather Haas (2003) presenterar i artikeln *Exploring the accuracies and inaccuracies of personality perception following Internet-mediated communication*, en experimentell undersökning om hur väl uppfattandet av en Internetkommunicerad självbild stämmer överens med den "riktiga" självbilden. Undersökningen innehåller två test med olika syften: (1) ett chatttest där en försöksgrupp direkt tolkar konversationssvar från en annan obekant försöksgrupp som tidigare gjort personlighetstest som "facit"-mall. Huvudsyftet var att observera skillnader i personuppfattning mellan personer med erfarenhet av nätet, och sådana med mindre eller ingen alls. (2) Ett liknande chatttest där en forskningsgrupp hade transkriberat konversationer för en försöksgrupp att läsa och tolka. Syftet här var att observera hur verbal kommunikation - d.v.s. enbart utsagor - lät förmedla en korrekt personuppfattning.³

Resultaten i (1) visade att erfarenhet av att kommunicera på Internet inte spelade någon roll för graden av korrekt personuppfattning av den andre. Detsamma förmodades gälla för "utåtriktade" personer, som annars i regel har högre personuppfattningsvärden. Slutsatsen är att Internetkommunicerandet har väsentligt fler felkällor (genom avsaknaden av icke-verbala tecken) än vanliga samtal gällande att förmedla en "riktig" personbild, och att detta inte verkar kunna ersättas textmässigt genom t.ex. emoticons (smileys etc.). Slutsatsen förstärktes av (2) där resultatet visade att verbalt beteende på Internet (den verbalt förmedlade självbilden), genom undersökningsgruppens tolkningar inte korrelerade särskilt med den självskattade personligheten. Vi stöter här på en eventuell metodologisk problematik dels gällande hur vi väljer att tolka en blogg under kriterier som självutlämnande och identitet, dels när vi väljer att intervjua bloggare för vår uppsats över Internet. I första fallet gör vi dock inga anspråk på en korrekt personförståelse med hänsyn till bl.a. Turkle (1999) och Qian och Scott (2007). I andra fallet bör vi vara klara över de svårigheter som kan uppkomma genom en Internetintervju. Vi återkommer till detta i metodkapitlet.

³ De deltagande var alla psykologistudenter.

2.8 Självpresentation

Jung, Youn och McClung (2007) kompletterar ovanstående analys av personuppfattning i sin surveystudie om självpresentation och motivation angående weblog-formatet på ett koreanskt webcommunity. Studiens resultat pekar nämligen i riktning mot att bloggskribenter tycker sig bättre presentera aspekter av sitt inre jag genom bloggen, än genom vanlig kommunikation - vilket också blir bloggens syfte som socialt fenomen (jmf. Qian och Scott 2007). Att jämföra en kategori som personuppfattning blir därmed mindre relevant i sammanhanget. Är det ett gemensamt faktum att bloggen utformas utifrån olika jag-aspekter, gör heller inte den förmedlade bilden anspråk på att förtälja en personlighet - en tydlig linje vi följt i forskningen ovan. Det är emellertid inte denna fråga studien vill beröra, snarare vilka strategier användare av detta community använder för självpresentation liksom på vilket sätt uppdatering av bloggen motiveras under tid. I första fallet är den mest betydande faktorn att bloggandet är "underhållande", följt av "professionsförbättring" (eng. professional advancement) samt "tidsfördriv". I det andra fallet uppdaterades bloggarna efter motiveringarna "underhållande", "tidsfördriv" och "personlig inkomst" (då communityt hade vissa betalfunktioner). Vad som är viktigt att ta med sig är just det underhållande värde bloggen tillmätts genom presentation såväl som aktualiserande (uppdaterande) (Jung, Youn och McClung 2007). Tillsammans med kategorin "tidsfördriv" får vi en uppfattning om hur bloggen kan utgöra ett spännande inslag i vardagen. Det är resultat som inte minst stöds av Reed (2005) i hans antropologiska undersökningar av ett liknande community i England.

2.9 Skandinaviska forskningsrön

Vi tänker i följande exemplifiera hur forskning om bloggar ser ut i Skandinavien genom Therese Ekstrands (2006) svenska magisteruppsats *Bloggen - ett redskap för byggande av identitet och sociala nätverk*, och Ulla Jensens (2004) danska studie *Skriften på bloggen*. Förstnämnda har syftet att undersöka bloggen som fenomen gentemot bibliotekariers bloggförfattande, där identitetsskapande är en process som omfattas. Studien genomfördes genom ansikte mot ansikte-intervjuer med fem bibliotekarier med egna bloggar. Resultaten visar framförallt på den meningsskapande funktion som finns i att författa bloggen, och hur denna byggs upp genom bloggförfattarens egna tankar och läsarnas förväntan. Ekstrand (2006, s. 46) skriver exempelvis " [i]nformanterna visar att för att något ska betraktas som värdefullt ska det gärna bli bekräftat utifrån". Det är en process som inte minst kan anas i t.ex. Qian och Scotts (2007) första kriterie för bloggandet - att det är en social aktivitet, och inte enbart en privat. Vidare beskrivs bloggandet som en dynamisk process, där bloggförfattaren kan skapa sig själv under själva resans gång, vilket också stämmer bra överens med bl.a. Heverns (2004) klädesmetafor för identitet ovan. På så vis

förstås också identitetsskapande på Internet genom möjligheterna till att kunna bli en del av sammanhang man kanske inte har samma tillgång till offline - som t.ex. ett författarnätverk eller ett Internetforum för sex - vilket också har med ett självvalt framställningssätt att göra. Ekstrand går dock inte med på definitionen av Internet som något oäkta i förhållande till verkligheten; informanterna i studien beskrev ofta hur bloggandet upptog en hel del "tanketid" och hur deras tillvaro påverkades mot att upprätthålla bloggandet och kontakterna kring det. I vissa fall hade man även kontakt utanför nätet med andra bloggare. Gemenskapen via Internet bör därmed karakteriseras som äkta i det avseendet att det likväl finns en (numera) seriös kultur genom bloggandet, något som även Robinson (2007) tog upp ovan angående symbolisk interaktionism.

Ulla Jensens (2004) kvalitativa studie om bloggare omfattar frågan på vilket sätt bloggen används av blogg författare, och vilken betydelse denna har i den vardagliga tillvaron. Hon använder sig här av s.k. metodtriangulering genom intervjuer med fem blogg författare, observationer av andras bloggaktivitet, liksom utformandet av en egen blogg för explorativa självobservationer. Jensen menar att meningsskapandet genom bloggen har två nivåer; dels en (i) nivå av underhållande av ganska konkreta behov som skrivlusta, vara med i nätverk och förmedla åsikter, dels (ii) en djupare nivå av självreflektion och identitetsskapande. Detta samspel mellan en konkret och en abstrakt nivå är effekten av den uttryckspotential som bloggen möjliggör, och som manifesteras i skriftstilen. Härigenom kommer bloggen också att utgöra ett medel för den senmoderna människan att skapa sig själv, vilket även omfattar vardagstillvaron. Jensen (ibid., s. 78) själv skriver: "Via webbloggen kan interview-personerne på samme tid gå i dialog med sig selv, eksperimentere med deres grænser for det private, skrive for et publikum og udtrykke personlighed i et socialt felt". Vi kan här jämföra med Turkles (1999) uppfattning om hur Internet tillåter flera identiteter, vilka ändå utgår från ett kärn-jag under formation, liksom Jung, Youn och McClung (2007) finner att de störst motiverande faktorerna i bloggandet är underhållningsvärdet, aktualiserandet av bloggen (för läsarna) och som tidsfördriv. Det Jensen pekar på är hur omärkligt bloggen ändå griper an mycket komplexa processer i identitetsskapande, och hur bloggans möjligheter blir betydande som uttrycksforum för den senmoderna människan. Och då inte minst som socialt faktum, ju större bloggkulturen blir.

2.10 Sammanfattning

Forskningen berör framförallt Internet och bloggandet som ett socialt fenomen, vilket också torde vara den huvudsakliga utgångspunkten för kommunikation på nätet. Angående bloggen är självutlämnande i någon form grundläggande, oavsett vad bloggen i sig har för egentligt syfte. Detta beror på att s.k. bloggsamhällen producerar egna normer, där feedback från andra är en den

överlägset mest motiverande faktorn för bloggans fortlevnad. Härigenom får man uppmuntran, underhållning och ett progressivt tidsfördriv. Sistnämnda handlar framförallt om distraktion i vardagen, och kan genom bloggans möjlighet till dubbel subjektivitet - självuttryck i två dimensioner; i vardagen och på bloggen - även motivera till aktivitet utanför bloggen. Potentialen i den dubbla subjektiviteten kan beskrivas som att "man är bloggen", men att bloggen inte är detsamma som en själv - det finns större uttryckspotential på bloggen än i vardagen. Likväl omfattar bloggen vardagen i det att den ofta formas utifrån vardagsbetraktelser. I och med att Internet blivit alltmer utbrett fungerar även nätinteraktionen mer som en förlängning av förmedlande av vardagsaspekter, snarare än att vara ett forum för oseriöst experimenterande. Normer på Internet tenderar därigenom likaså att överta fler normer från verklighetens "interaktion", vilket bl.a. är en utgångspunkt för symbolisk interaktionism.

Anonymitet på bloggen är sammankopplat med självutlämnande, där ett större sådant ligger närmare en intention mot att dölja sina personliga uppgifter. Framförallt handlar tanken om anonymitet på bloggen om oro för hur personliga detaljer skulle tas emot av familj och närstående - ändå har de flesta bloggare en mycket stor läsekrets av bekanta. Trots att bloggen vidare följt en utveckling där självutlämnanden blir alltmer "ärliga", verkar inte bloggarens medvetenhet av eventuella konsekvenser härav prägla deras handlande i mer försiktig riktning. Man är exempelvis generellt förhållandevis ovarsam med andras anonymitet på den egna bloggen. Man verkar heller inte uppfatta kända ofördelaktiga konsekvenser av bloggandet som gällande en själv. Detta kan bl.a. förklaras av hur identitet på nätet rimligen ses som framställandet av olika identiteter kopplade till ett kärn-jag under ständig utveckling. Ett exempel på detta skulle kunna vara hur negativ kritik av en blogg inte uppfattas personligt, utan snarare riktat mot textinnehållet. Internetidentiteten beskrivs härtill som en tråd genom ett klädesplagg, där olika aspekter kan framhävas över tid, men där "substansen" eller kärn-jaget (tråden) består som upphovspunkt. Man har också diskuterat att de positiva vinster interaktion över nätet kan ge exempelvis ungdomar, vittnar om hur Internet är mer likt "verkligheten" än olik. Undersökningar av hur personuppfattningar korrelerar med en "sann" självbild i nätkommunikation visar emellertid hur enbart verbal kommunikation är otillräckligt i detta avseende. Skall vi tolka dessa resultat mot merparten av forskningen ovan, verkar detta dock inte ha någon större betydelse för den mycket progressiva och positiva kraft man tillmäter Internetinteraktionen som helhet.

I vårt urval av skandinavisk forskning framkommer liknande slutsatser som ovan. Bloggandet ses som en dynamisk process där bloggarens skapar sig själv under resans gång. Härigenom möjliggörs att bli del av

sammanhang man inte har samma tillgänglighet till offline. Vi bör dock betrakta även sådana sammanhang som äkta i samma bemärkelse som om de också förekom offline. Bloggen bör slutligen ses som meningsskapande på två nivåer: å ena sidan genom konkreta behov som t.ex. skrivlusta, å andra sidan genom djupare företeelser som exempelvis självreflektion. Båda nivåer manifesteras i skriftstilen, där bloggen kan ses som medel för den senmoderna människan att skapa sig själv.

3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

Utifrån vårt syfte är ett frekvent återkommande tema i våra tankegångar *identitet*, varför vi väljer att utgå från det begreppet när vi nu skall teoriansknyta vår uppsats. För oss, och även i det material vi använder oss av, står *rollbegreppet* nära sammankopplat med identitet, och vi använder därför ibland identitet och roller parallellt som komplement till varandra. Vi avser att belysa identitetens innebörd från olika nivåer och gör så genom att i avd. 3.1 föra en allmän diskussion om identitet ur såväl filosofiska som psykologiska och sociologiska perspektiv, för att i nästkommande del närma oss vårt ämne genom att behandla identitet i relation till Internet. Diskussionen fortsätter i avd. 3.3 där vi, genom en användning av symbolisk interaktionism, lägger fokus på roller med särskilt avseende på rollen som bloggare. Avslutningsvis anlägger vi ett samhälleligt perspektiv på identitetsbegreppet då vi resonerar om bloggarens identitet utifrån Zygmunt Baumans teori om "liquid modernity".

3.1 Identitetsbegreppet

När vi talar om begreppet identitet förutsätter vi ofta dess definition som given - vad man är. Oavsett vilken teoretisk skola vi väljer, behöver en sådan slutsats problematiseras. Inom filosofin brottas man exempelvis dels med frågan om hur *identitetsrelationen* i sig skall uppfattas - om jag är x och avser identitet, så måste x också vara jag - dels vad personlig identitet därmed måste innebära - vad x alls utgör för en entitet (Perry 2002). Baillie (1993) presenterar två klassiska skolor med olika utgångspunkter: (i) *reduktionisterna*, som menar att identitet (som x ovan) är ett faktum avhängigt och reducerbart till kroppslig och psykologisk kontinuitet, samt (ii) *non-reduktionisterna* som antar identitet som en kvalitet utanför den fysiska existensen och som heller inte kan reduceras till något sådant faktum. Vi märker skillnaden genom "hjärnbyte"-liknelsen: om en galen forskare lyckades föra över och byta sinnesinnehållet i person A:s hjärna med sinnesinnehållet i person B:s hjärna, hade man angående (i) underkänt identiteten A:s kropp/B:s erfarenhet, medan man angående (ii) hade godkänt den (ibid., s. 13). Vi skall inte vidare problematisera de filosofiska ståndpunkterna, men det kan vara bra att ha i åtanke att personlig identitet inte är en självklarhet, så som vi beskrev den i början av avdelningen.

I psykologin tar man en annan utgångspunkt när man talar om identitet. Begreppet i sig är här snarare den beständiga upplevelsen av sig själv, som ett resultat av inre och yttre psykologiska processer (Karlsson 2001). Man finner och utvecklar härigenom en identitet som växer fram, d.v.s. jag *identifierar* mig med x, och x är produkten av mina erfarenheter inom en eller flera aspekter. Att "vara" x är i det här sammanhanget en beskrivning, och ingen bestämmelse som i filosofin.

Identiteten är således en process, men hur ser den ut och vad omfattar den? Den österrikiske psykoanalytikern Sigmund Freud (ibid.) utgick i denna fråga från en *psykosexuell utvecklingsteori* där barnet lär sig bemästra olika faser fram till ung vuxen ålder. I fyraårsåldern framträder exempelvis den falliska fasen där barnet upplever sexuella spänningar gentemot föräldern av det motsatta könet, och där skuldbelagda fantasier om eliminerandet av den konkurrerande föräldern av samma kön blir effekten. Lösningen på konflikten torde vara en framväxande identifikation med föräldern av det egna könet. Freuds identitetsutveckling är i enlighet med exemplet ovan en intrapsykisk process, där en störning i en fas leder till en fixering som återkommer i senare faser. Lyckas individen däremot ta sig igenom dessa faser "normalt", blir identiteten ett faktum i tidig vuxen ålder. Utvecklingspsykologen Erik Erikson (ibid.) ger emellertid en mer nyansrik bild av identiteten: dess utveckling är en *psykosocial* företeelse som sker under hela livet, och som - till skillnad mot Freud ovan - kan övervinna en störning i ett tidigare stadium. Genom att individen tolkar sina erfarenheter i ett psykosocialt spektra, och att denna upplevelse förmedlar känslan av en identitet, så går det också att känna sig osäker på sin egen identitet. Eriksons beskrivning av tonårsperioden (adolescensen) är ett tydligt exempel; individen söker här pröva olika roller för att finna en identitet hon kan känna sig trygg i. Det är på så vis nödvändigt att agera ut aspekter av sig själv, för att kunna utvärdera och finna sig själv. *Identitetsförvirring* uppstår däremot när individen "[inte har någon] klar uppfattning vem han är och vad han vill med sitt liv" (ibid., s. 129).

Det är alltså inte bara tonårsperioden som innehåller tendens till identitetssvacklande, även om det är som mest karakteristiskt just här. Genom hela livet har vi egentliga olika stadier som vi måste förhålla oss till, där vår egen identitet är mer eller mindre rotad i våra olika livsprojekt.⁴ I det här avseendet liknar identitetsresonemanget Carl Rogers (i Passer och Smith 2003) teori om *självet*, som beskrivs som en hos individen organiserad uppsättning förnimmelser av observationer och föreställningar om sig själv. Självet består av två delar: en *självuppfattande* yttre (självet som objekt), och en *handlingsmanövrerande* inre entitet (självet som subjekt). Att upprätthålla självuppfattandet är funktionellt eftersom det ordnar vår relation till världen, d.v.s. vilka vi tycker oss vara i världen. Vi har därmed ett val i hur vi väljer att förhålla oss till nya erfarenheter vi gör: att låta dessa föregå självuppfattningen (välanpassad integrering), eller att låta självuppfattningen föregå dessa (ensidig integrering). Förstnämnda ger här en autentisk trygghet -

⁴ Erikson presenterar olika livstemakonflikter för olika åldrar. Tidig vuxenålder (20-40 år) präglas exempelvis av spänningen mellan närhet och isolering, liksom medelåldern (40-65 år) av generativitet och stillstående. Att känna otrygghet i sin identitet kan vara att spänningen mellan motsatsparen blir för stor, eller för liten.

man vilar i världens nyanser - liksom sistnämnda skapar en otrygghet i att tolka världen, och i slutändan även att tolka sig själv (ibid.). På samma sätt kan identitetsbyggandet uppfattas som nödvändiga experiment med hur olika roller låter skapa mer eller mindre överensstämmande mellan självuppfattning och erfarenhet. Att vara trygg i sin identitet är enligt Rogers teori detsamma som att genom sitt förhållningssätt kunna förmå en välanpassad integrering. Det bör dock härtill nämnas att en välanpassad integrering inte behöver vara beständig över tid. James Marcia (i Karlsson 2001) talar i detta sammanhang om s.k. *pantsättning av identiteten*. Detta sker när människor binder sig för snabbt i olika roller och skapar en identitet starkt knuten härtill, utan att ha varken ifrågasatt eller prövat olika vägar. Det föreligger då en risk att experimentprocessen uppstår senare i livet, och att man först då känner den rotlöshet som kan ses i Eriksons adolescens - den välanpassade integreringen kan då upplevas som en falsk illusion, och det tidigare "trygga" förhållningssättet revideras.

Både inom psykologin och filosofin står identiteten som relationen mellan x och y, antingen de är ekvivalenta eller att den ena föregriper en aspekt av den andra. I sociologin tar vi emellertid klivet ur den individuella livsvärlden och ställer frågan vem individen är ur ett samhällsperspektiv. Dahrendorf (i Forsén 1978, s. 33) uttrycker denna relation som att "[d]en enskilde är sina sociala roller, men dessa roller är å sin sida samhällets påträngande realitet". Det är en rollteoretisk utgångspunkt att den *sociala rollen* är syntesen mellan individ och samhälle. På så vis är vår identitet härmed avhängig en samhällelig förväntan som förstärker betydelsen av Eriksons livsstadier. Samhället som socialiserande faktum värderar individens handlingar genom exempelvis föräldrar, organisationer, myndigheter och skola etc. - samhällets väsen kan så uttryckas som "[det sätt], på vilket referensgrupper [d.v.s. ovanstående grupper] bestämmer och sanktionerar förväntningarna på dem genom de lokaliserade positionerna" (ibid., s. 39). För en trygghet i identiteten behövs sålunda här ett individens införlivande av förväntningarna hos någon referensgrupp.⁵ En sådan process skulle rimligen kunna liknas med en välanpassad integrering mellan erfarenheter och självuppfattning. Den kritik som kan framföras mot ett rollteoretiskt perspektiv på identitet är framförallt att samhället uppfattas som ett givet faktum - trots att det i sig är så svårdefinierbart - liksom att individen riskerar få en orättvist inordnande roll (jmf. t.ex. hur Freud enbart utgick från inre konflikter ovan) (ibid.). Det är emellertid viktigt att förstå identiteten som en social företeelse även på detta plan - vi skapar inte oss själva helt på egen hand.

⁵ Poängen är att samhället skapar roller genom liknande processer. En referensgrupp skulle kunna vara ett ungdomsgång, vilket i sin tur står i förhållande till samhällssanktioner och bestämmelser, och hade så haft en [skapad] funktion i att t.ex. motsätta sig samhällsnormer.

Låt oss lämna identitetsbegreppet med utgångspunkten att det finns fog att se identiteten som något växande, föränderligt och därmed svårdefinierbart – liksom den ändå är ett nödvändigt faktum för oss som sociala människor. Vi skall i följande utveckla denna tanke i förhållande till de möjligheter Internet ger för s.k. identitetsskapande.

3.2 Identitet och Internet

Lalander (2002, s. 79) tar upp följande tenderande karakteristika för hur identitet kan formas genom möjligheterna på Internet:

- (i) *Symboler och stilar över hela världen blir tillgängliga.* En globalisering av kultur spränger gränserna för möjliga identifikationsobjekt
- (ii) *Gemenskap upprätthålls alltmer av föreställningar om gemenskap, än verkliga möten.* Bloggen är ett typexempel på hur man kan lära känna någon utan att träffa denne i verkligheten. Identitetsexperiment i form av rollprövandet ovan får en oändligt mycket större arena.
- (iii) *Grupptillhörighet och stil tenderar att bli mycket ombytliga.* Detta kan ses i hela det senmoderna samhället genom människans individualisering i vår tid; individen står inför kravet att skapa sig själv (se avd. 3.4 om liquid modernity; jmf. även det sociologiska perspektivet ovan).
- (iv) *Kultur- och identitetskonstruktioner görs med mediala och artificiella förebilder, snarare än verkliga.* Betydelsen av den sociala närmiljöns eventuella förebilder får stå tillbaka för producerade normer genom olika media (jmf. hur erfarenheten blir mer selektiv angående Rogers teori om självuppfattning).

De möjligheter som Internet erbjuder identitetsskapandet kan vi förhålla oss till på två sätt: antingen utökar vi gamla teorier om identitet att omfatta även nya fenomen, eller så skapar vi nya teorier som passar in bättre. Frågan om identitet är en eller flera är ett exempel. Vi beskrev i avdelning 3.1 hur psykologin valde en beskrivande relation för identitet, snarare än en bestämmande som i filosofin. Både Freuds och Eriksons resonemang verkar dock implicera att en identitet framspringer ur olika stadier eller faser. Som vi såg under aktuell forskning finns det olika aspekter på detta: Turkle (1999) föreslog t.ex. ett kärn-jag som berikas av att anta olika identiteter på nätet. En sådan "delidentitet" blir då en relativt beständig roll som utforskar sina möjliga gränser, och som återkommande kan antas. Hevern (2004) menade i samband här till att en sådan identitet genom framförallt (iii) ovan kunde förväntas förändras mer eller mindre under tid. Detta

skulle i så fall vara en effekt av relationen mellan delidentiteterna och Turkles kärn-jag: liksom också Reed (2005) påpekat angående bloggar, bör experimenterade identiteter många gånger snarare uppfattas som just verkliga delar av ett kärn-jag. Genom (ii) är det ju likväl möjligt att känna någon genom en sådan identitet och upprätthålla en kontakt. Schmidt (2007) beskrev vidare hur kulturer kan uppstå där delidentiteter odlas, exempelvis på en blogg. Det finns fog för att framlägga kritik mot en klassisk psykologisk identitetsteori där experimenteranden förutsätts vara övergående.

Ett grundfundament i diskussionen om identitetsskapande genom Internet är anonymiteten. Qian och Scott (2007) presenterade exempelvis ovan hur olika bloggare valde att framställa sig själva utifrån olika syften, och att anonymiteten ibland var avgörande för vad man skrev. I ett sådant fall är det funktionellt för individen att dryfta vissa ämnen, som denne inte vill bli förknippad med i verkligheten. Dahrendorffs samhällsentitet är då den dömande instans man väljer att utmana, men inte vill blotta sig för. Här ställs vi emellertid åter inför frågan om identitetens olika ansikten - försvinner inte tillförliten i anonymiteten, kanske står vi inför något mycket oseriöst som vi väljer ta på allvar? Robinson (2007) hävdar att Internetforum idag växt sig så stora att en mångfald av människor runt hela världen har tillgång till dem. Att Internet inte längre bara omfattas av en klick specialintresserade västerlänningar, gör även att nya kodex skapas där oseriositet inte längre förväntas på samma sätt: Internet har blivit ett vanligt medel för att förmedla delar av sitt verkliga jag, och därmed upprätthålls normer, regler och värdesystem likväl på Internetforum (Lalander 2002).

Det är uppenbart att Internet har skapat nya möjligheter för identitetsprocessen, men även den senaste forskningen kan ha en tendens att rusa fram för fort. Vi har t.ex. anledning att anta att Eriksons utvecklingsstadier har en både kulturell och traditionell prägel som sannolikt består till sin karaktär, liksom Rogers självuppfattningsmodell behandlar en grundläggande social trygghet som kan vara svår att ersätta genom nätet. Detta då vi - trots att de möjligheter som finns till interaktion och gemenskap - ändå inte "lever" på nätet. Frågan torde handla om hur individen föreställer sig sin egen identitet och då framförallt hur hon eller han tänker sig att denna representeras på nätet - eller i en blogg som i den här uppsatsen.

3.3 Identitet och roller utifrån symbolisk interaktionism

Roller och *identitet* är begrepp som även ingår i symbolisk interaktionism, även om det förstnämnda fått en allt mer bortglömd plats (Trost och Levin 1999). Begreppet symbolisk interaktionism, myntat av Blumer, refererar till ett synsätt, tillika perspektiv som används för att tolka den sociala verkligheten. Det kan förstås som ett allmänt teoretiskt perspektiv i syfte att analysera samhället och de grupper som ingår i det, eller

som en socialpsykologisk teori som i huvudsak handlar om människans socialisationsprocess (ibid.).

Författarna belyser i *Att förstå vardagen* några av de, enligt dem själva, viktigaste grundläggande elementen inom symbolisk interaktionism; människors definition av situationen, att vi interagerar med hjälp av symboler, människan som aktiv och handlande i nuet och att all interaktion är social (Trost och Levin 1999). Sammantaget säger dessa element att människans fysiska och sociala verklighet är subjektiv, men upplevs som objektiv på grund av att vi i vår socialisationsprocess lärt oss att vara relativt överens om olika företeasers betydelse och innebörd. Även om det finns en allmän uppfattning om vad bloggande är (se kap. 1) definierar bloggförfattaren således själv sin handling och dess innebörd, vilket föga överraskande leder till att bloggandet i sig (liksom andra mänskliga företeelser och handlingar) kan fylla olika funktioner för olika människor (se t.ex. avd. 2.4 och 2.5). Även konstaterandet att människan gör, snarare än att hon är ("han bloggar" istället för "han är en bloggare") utgör ett centralt inslag i teorin. Denna åtskillnad mellan "gör" och "är" markeras för att undvika en antydning om att vi har egenskaper som skall ses som något stabilt - symbolisk interaktionism utgår istället ifrån att vi är föränderliga (jmf. avd. 3.4). En del av föränderlighetens processer går dock så långsamt att vi kan luras att tro att det är stabilitet som råder (ibid.).

Trost och Levin diskuterar bland annat *multipla roller* och framhåller att ingen individ är reducerad eller begränsad till endast en position, även om vi kanske uppfattar att vi bara innehar en position (mamma, chef, lillebror, chaufför, etc.) åt gången. Människans multipla roll "består" av minst tre totalroller; könstillhörighet, ålderstillhörighet samt en mer situationsspecifik roll (ibid.).⁶ En sådan situationsspecifik roll kan rollen som bloggare vara exempel på; knappast någon kategoriserar sig som bloggare allena. Dessa olika totalroller (som egentligen är ganska självklara) hade vi även i åtanke när vi gjorde vårt urval (se avd. 4.2).

När vi talar om rollpositioner kan vi även diskutera dess med- eller motspelare; i alla positioner återfinns åtminstone en annan individ som ger oss någon form av respons som vi förhåller oss till (Trost och Levin 1999). Vaage (i Trost och Levin 1999) menar att det rimligtvis inte kan finnas en position utan dessa nämnda med- eller motspelare och använder skolan som exempel - utan sina elever är läraren ingen lärare och vice versa. Detta resonemang kan enkelt kopplas till vårt ämne - vad är eller blir bloggaren utan sina läsare?

Nära sammankopplat med människans multipla roller är hennes många identiteter, och vilka dessa identiteter är beror på definitionen av situationen. Vissa identiteter är ständigt närvarande i alla sociala

⁶ Med "totalroll" menas en roll, bestående av flera "delroller", kopplad till en viss position (Merton i Trost och Levin 1999).

sammanhang medan andra bara förekommer i mycket specifika situationer (Trost och Levin 1999).

3.4 Ett samhällsperspektiv på identitet

Baumans teori om "liquid modernity" menar, liksom flera andra teorier (t.ex. "post modernity" och "late modernity"), att den moderna tidsåldern vidareutvecklats till "något annat". Den säger att vi har gått från en "solid" och "fast" modernitet till en "lätt" och "flytande" sådan och att denna utveckling har lett till djupgående förändringar i alla delar av vår mänskliga tillvaro (Bauman 2000). En flytande modernitet karakteriseras av att den, liksom flytande vätskor, har svårt att behålla sin form för en längre tid och att den på så vis alltid är redo för förändring. Till skillnad från en fast modernitet är tidens gång därför av avgörande betydelse för den flytande moderniteten (ibid.).

Daneback använder sig i sin avhandling *Love and sexuality on the internet* av denna teori och framhåller att Baumans intention inte är att förmedla en sammanhängande och allomfattande teori, utan snarare att belysa delar av vår samtid. Användandet av "liquid modernity" gör således att bara vissa delar av fenomenet, i Danebacks fall kärlek och sex på Internet, kan förklaras utifrån modellen, men medför också att fenomenet i fråga kan sättas in i en större kontext; det nutida samhället (Daneback 2006).

Då ämnet för vår uppsats, liksom avhandlingen ovan, handlar om företeelser på Internet tycker vi att "liquid modernity" är mycket användbar även i vårt fall. Teorin kan vi både applicera på identitet - som ett enskilt begrepp kopplat till bloggande - med hjälp av Baumans tankar om *individualisering*, och samhället i stort genom att diskutera hans resonemang om föränderlighet, vilket vi gjort ovan.

Individualisering handlar enligt Bauman om att omvandla mänsklig identitet från någonting man "får" till någonting man "tar". Detta innebär att identiteten inte längre är någonting man "föds in i" (Bauman 2000). Kännetecknet för individualiseringen och den flytande moderniteten (Bauman menar att dessa två utgör samma sociala tillstånd) är nödvändigheten av att bli den man är. Det hela sammanfattas i följande konstaterande; "individualization is a fate, not a choice" (Bauman 2000, s. 34). Det är inte svårt att se en paradox i detta sätt att tänka - individen bestämmer själv vem hon är, men självbestämmandet i sig är tvingande och obligatoriskt (Bauman 2000).⁷ Människorna får till följd av individualiseringen en oerhörd frihet att experimentera, men med denna frihet följer en lika oerhörd uppgift att klara av och handskas med dess konsekvenser (ibid.).

Baumans tankar om individualisering och identitet blir användbara för oss då de utgör ett komplement i form av ett samhällsperspektiv till våra övriga teorier. Den

⁷ Jämför Sartres klassiska citat "Människan är dömd till frihet".

identitet som skapas på en blogg är ett tydligt exempel på en identitet som har sin grund i ett aktivt val - individen har själv tagit rollen som bloggare, inte blivit tilldelad, eller född in i, den. Bloggen kan också ses som ett exempel på människans frihet att experimentera; möjligheten att vara anonym på Internet medför att bloggaren kan framställa sig själv på vilket sätt hon vill genom att välja vilka personliga sidor eller egenskaper hon vill förmedla.

Naturligtvis finns även möjligheten att skapa en identitet som inte överensstämmer med den "riktiga" - på Internet och i bloggen kan vi bli roligare, smartare eller snyggare än vad vi "egentligen" är. Men här hamnar vi återigen i en filosofisk diskussion; hur vet vi egentligen vilken identitet som är vår "riktiga"? Kanske ger den bild vi förmedlar av oss själva på bloggen en mer rättvis presentation av vårt riktiga jag? Eller för att använda Baumans tankegångar - kanske kan vi med hjälp av bloggen bli de vi egentligen är?

3.5 Sammanfattning

Vi har i det här kapitlet sett hur identitetsbegreppet har olika aspekter beroende på vilka perspektiv vi antar. Filosofin lade en bild om hur en identitetsrelation bör uppfattas för att bestämma begreppet, medan psykologin talar om hur man kommer att utveckla identitet genom interaktion med omvärlden. Klassisk teoribildning beskrev här utvecklingsfaser, varigenom individen kommer att integreras mer eller mindre med omvärlden. I sistnämnda fall talar man om identitetsförvirring. Med utgångspunkt i Rogers teori om självet kan vi uppfatta identitetsskapande som nödvändiga experiment med hur olika roller skapar mer eller mindre överensstämmande mellan självuppfattning och erfarenhet. Roller som sådana gavs vidare uttryck ur ett sociologiskt perspektiv där vi kunde se hur individens sociala roller var syntesen mellan honom själv och samhället. Dessa roller förekommer i olika referensgrupper, som genom egna normer kan låta sanktionera individen om rollen inte är tillräckligt anpassad mot dem. Därmed är rollen i högsta grad en komponent för hur identiteten utvecklas och upplevs.

I vår tid har det öppnat sig en ny möjlighet att möta omvärlden - genom Internet. Den fysiska närvaron som filosofin bl.a. överlade om, är inte längre nödvändig - gemenskap, gruppstillhörighet och ideal blir ombytliga, oerhört flexibla och utan gränser för ett fysiskt sammanhang. Traditionella identitetsteorier riskerar därmed bli något omoderna; där individen kan framställa sig själv anonymt och i tusentals olika forum, verkar det lämpligare att tala om Internetkulturer där begrepp som delidentiteter löser upp gamla föreställningar om identitet som en enhet. I och med att Internet blivit mer tillgängligt finns det dock skäl att ifrågasätta om skillnaden mellan sociala sammanhang på nätet - som t.ex. bloggen - är så annorlunda liknande sammanhang utanför nätet.

Symboliska interaktionism tar upp hur vi som människor interagerar i sociala sammanhang med hjälp av

symboler. Vår värld är egentligen subjektiv men upplevs som objektiv i och med att vi socialiseras med varandra och blir överens om sakers innebörd. Bloggkulturen är exempelvis den objektiva upplevelsen, men blogg författaren definierar själv sina handlingar på bloggen, varför denna kan ha olika funktioner för olika människor. Att här göra en åtskillnad mellan "gör" och "är" visar på hur människan inte är en beständig spegel av sina handlingar. Vidare diskuteras hur vi som individer har flera roller, där vi består av minst tre totalroller utifrån kön, ålder och specifik situation. Vi ser därmed inte bloggaren som en bestämd roll, utan som representerande en eller flera roller. Dessa roller definieras inte minst av andra - i det här fallet bloggarens läsare.

Baumans teori om "liquid modernity" postulerar slutligen vår tid som mycket föränderlig och formlös över tid. Utifrån ett sådant samhällsperspektiv ser vi framförallt en individualisering och frigörelse för individen. Vi föds inte längre in i en identitet utan skapar den, eller tar den med hjälp av omvärlden - vi blir vad vi är. Bloggen är ett tydligt exempel på denna samhällstendens; det finns stora möjligheter att skapa och förändra sig själv genom att experimentera med framställande, ett val som blogg författaren själv gör i och med att han eller hon tagit en roll som bloggare. Kanske vidare möjligheten att bli den man egentligen är?

4. METOD

Vi kommer i följande att presentera och redogöra för den metod som ligger till grund för vår undersökning. Praktiska överväganden angående metodval, urval, genomförande och analys följs så åt av en metodvetenskaplig problematisering omfattande reliabilitet och validitet, där vårt tillvägagångssätt diskuteras. Kapitlet avslutas med en diskussion om de etiska överväganden vi gjort.

4.1 Val av metod

Att välja metod är lika mycket en *kunskapsteoretisk* som en *praktisk fråga*. I förstnämnda avseende rör det sig om metodens grundläggande anspråk på att kunna producera kunskap, liksom att denna genom ett korrekt metodanvändande är tillförlitlig. Vårt syfte - att förstå bloggande utifrån ett individperspektiv - implicerar att vi uppfattar Internet som en *process*, där det sker ett interaktivt utbyte mellan människor, och att detta skapar en mening eller betydelse för dess användare (Svenningsson et al. 2003). Det är följaktligen rimligt att söka en metod som låter oss undersöka människan genom att karakterisera och tolka henne i sitt sammanhang, d.v.s. en *kvalitativ* metodansats (Widerberg 2002). Vi rör oss då kring intervjuer som metod, där intervjupersonen - i det här fallet bloggaren - själv låter beskriva sin upplevelse av och sina uppfattningar om just bloggandet.

Men vilken kunskap kan vi därmed låta producera - och hur är den tillförlitlig?

Traditionellt sett har framförallt en positivistisk vetenskapsfilosofi varit vägledande i kunskapsteoretiska diskussioner, där man med mycket höga anspråk på objektiv och generaliserbar kunskap i princip underkänt intervjuformen som vetenskaplig metod. Argumenten härför bygger på antagandet att vi inte kan nå någon beständig kunskap, om vi utgår från något så omedelbart subjektivt som upplevelser. Vill vi undersöka exempelvis identitet gör vi i bästa fall observationer av beteenden, för att utröna mätbara tendenser under fixa förhållanden (Gilje & Grimen 2004). Forskarens intar här nödvändigtvis en *jag-det-relation* till sitt studieobjekt genom en kvantitativ metodansats, tillskillnad från den *jag-du-relation* som snarare blir utgångspunkten i en kvalitativ studie (Widerberg 2002). Vi bör emellertid vara medvetna om hur sistnämnda emanerar ur en hermeneutisk vetenskapstradition, där subjektiviteten också är en förutsättning. Kvale (1997, s. 14) menar härtill att detta även är intervjuens styrka, genom "[...] att [det subjektiva] kan fånga en mängd olika personers uppfattningar om ett ämne och ge en bild av en mångsidig och kontroversiell mänsklig värld". Vårt val av intervjuer får därmed den nyans som vi också eftersökte i vårt syfte: att förstå bloggande utifrån ett individperspektiv. Sådan kunskap blir aldrig objektiv, men leder oss mot en förståelse snarare än en förklaring av fenomenet. Och genom att jämföra olika subjektiviteter får vi en gemensam bild utifrån intervjuobjektens egna referensramar, d.v.s. den värld vi har för avsikt att undersöka.

Att utforma intervjumetoden på ett sätt som ger tillförlitlig kunskap hör på sätt och vis ihop med praktiska hänsyn. Vi har i vår studie valt att använda oss av intervjuer på Internet via konversationsprogrammet *MSN Messenger*, dels då detta program erbjuder möjlighet till enkel och snabb interaktion mellan två användare, dels vidare utifrån antagandet att bloggförfattare med vana av Internet sannolikt också är bekanta med att använda programmet.⁸ Inte minst är denna intervjuform lättare att genomföra planeringsmässigt, liksom vi antog att den skulle locka fler informanter genom sin förhållandevis enklare utformning. Svenningsson et al. (2003) tar i det här sammanhanget upp frågan om en intervju som avser Internetanvändande bör ske genom samma forum eller ansikte mot ansikte. Det finns givetvis invändningar mot förstnämnda i form av att intervjupersonerna kan förställa sig "bakom skärmen" och därmed sänka tillförliten i intervjumaterialet. Vi tror emellertid att bloggare just genom sitt skrivande på ett så tillgängligt forum som bloggen ändå är, också har en

⁸ År 2006 ändrade Microsoft officiellt programvarunamnet till Windows Live Messenger (Wikipedia). Vi har här valt att ändå fortsättningsvis använda termen *MSN [Microsoft Network] Messenger*, då programmet fortfarande är mest känt under detta namn.

vana och en distans till Internet som en "mask". Då vi dessutom gör en undersökning om bland annat identitet på Internet, och i relation till bloggar som omfattar vardagsbetraktelser (se avd. 4.2), är tillförlitligheten i vårt metodval sannolikt inte ett specifikt problem för just MSN som intervjuemedium. Det är dock inte desto mindre angeläget att ändå föra en diskussion om detsamma, vilket vi återkommer till nedan (se avd. 4.5).

4.2 Urval

För att hitta både manliga och kvinnliga informanter i olika åldrar använde vi oss av ett selektivt urval, vilket brukar vara gällande för kvalitativa studier (Svenning 2003). Detta selektiva urval gjordes med hjälp av Bloggportalen, en söktjänst ägd av Aftonbladet Nya Medier som med hjälp av sin sökmotor Bloggsök.se listar svenska bloggar och delar in dem i olika kategorier, t.ex. "Mat och dryck", "Utbildning" och "Humor" (Bloggportalen). Eftersom vi valt att skriva om personliga bloggar med dagbokskaraktär använde vi oss av kategorin "Vardagsbetraktelser" som vid tiden för sökandet - 29 oktober 2007 - inrymde 7511 bloggar (ibid.). För att på ett enkelt sätt få en bredd bland våra informanter använde vi oss även av Bloggportalens ålderskategorier. I de olika kategorierna, som sträckte sig från "15-17" till "61+", tillfrågades sammanlagt 60 st bloggare genom att vi skrev en kort intresseförfrågan (se bilaga 1) i bloggarnas kommentarsfält.

Först och främst ville vi att informanterna skulle ha en minimiålder på 15 år; dels för att barn yngre än så har en begränsad förmåga att bedöma och överblicka konsekvenser av ett deltagande, dels för att samtycke även bör inhämtas från barnets vårdnadshavare, i enlighet med de forskningsetiska principerna för humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning (Etiska forskningsrådet).

När det gäller den övre "åldersgränsen" gjorde vi en bedömning utifrån hur många bloggar som inrymdes under varje ålderskategori. I kategorierna "51-60 år" och "61+" fanns drygt 300 respektive drygt 200 bloggar, medan "20-25 år" (över 1 900 bloggar) och "26-30 år" (ca 1 400 bloggar) var betydligt större grupper. Med tanke på att många av de nämnda bloggarna var inaktiva blev det lättare att hitta aktuella informanter i kategorierna med störst antal bloggare, varför vi skickade fler intresseförfrågningar till dessa grupper.

Kriteriet för att vi skulle skicka en intresseförfrågan till bloggare var att de skulle ha skrivit i sin blogg någon gång under de tre senaste dagarna. Med en sådan utgångspunkt ansåg vi att mycket skulle vara vunnet; då bloggaren fick anses vara aktiv i sitt skrivande kunde vi förhoppningsvis vänta oss att han eller hon skulle upptäcka vår förfrågan inom kort och ge oss ett snabbt svar, vilket även blev fallet. Informanterna besvarade vår förfrågan på vår nyskapade e-postadress och inom loppet av två dygn fick vi 14 svar. Sedan tidigare hade vi beslutat oss för att göra tio intervjuer, och även om vi gärna hade önskat att

genomföra intervjuer med samtliga som svarat, ansåg vi att vi inte hade den tid som krävdes för att kunna göra detta.

För att reducera detta antal gjorde vi då ett andra urval baserat på ålder och kön. Då endast tre av de 14 blogg författare som svarat utgjordes av män ansåg vi dem vara "givna" för studien och så snart de hade tagit del av vårt dokument i form av ett informerat samtycke (se bilaga 2) och godkänt förutsättningarna för intervjun bokade vi tider med dem. Vi skickade även nämnda dokument till de övriga informanterna, men med förbehållet att vi inte kunde garantera att en intervju skulle bli aktuell. I det här läget gjordes ett andra urval vars syfte var att ge studien en så bred åldersvariation som möjligt. Vi kontaktade några dagar senare informanter vi ansåg tillhöra denna grupp, och bad dem att föreslå passande intervjutider.

Några av informanterna svarade ganska omgående, vilket ledde till att vi kunde boka in flera intervjuer, och andra dröjde med sitt svar. När vi så småningom hade nio intervjuer inbokade blev vi kontaktade av en "ny" informant som visade sitt intresse. Eftersom denna informant var en man tog vi tillfället i akt att dels boka in vår tionde och sista intervju, dels reducera ojämnheten i könsfördelningen. Kort därefter hörde emellertid den kvinnliga informant som hade dröjt något med sitt svar av sig, och ville boka in en tid för intervju. Vi bokade därmed in en elfte intervju, med resonemanget att det sannolikt skulle bli något bortfall från någon av informanterna. Om inte, så var vi inställda på att helt enkelt öka antalet informanter. Det visade sig att våra tankegångar var korrekta; redan vid första intervjun första dagen fick vi ett intervjubortfall, och dagen därpå ännu ett. Till slut genomförde vi intervjuer med totalt nio bloggare; fem kvinnor och fyra män.

4.3 Genomförande

De informanter som valt att delta i vår undersökning efter vårt bifogade dokumentutskick med intervjuinformation, kontaktades därefter via sin personliga e-postadress för att bestämma en intervjutid. Vi valde att i första hand låta dem bestämma en eller flera tider som passade dem, varefter vi bokade de tider som passade oss bäst enligt ett översiktligt veckoschema för alla intervjuer. Då sex av informanterna arbetade eller ansåg sig ha svårt att finna tid på vardagarnas för- och eftermiddagar, valde vi att genomföra dessa intervjuer på kvällstid. Vi lät även dela upp tider mellan oss, för att kunna träffas på dagen och bearbeta materialet. Intervjuer utöver dessa - d.v.s. tre till antalet - utförde vi däremot tillsammans. Av samtliga bokade tider fick vi bortfall vid två av intervjutillfällena, varför vårt material alltså tillslut kom att omfatta nio informanter (se avd. 4.2 ovan).

MSN Messenger som intervjuform

Då vi i vårt informerade samtycke presenterade vår intervjuform som intervjuer över MSN Messenger, var detta

klart och tydligt för samtliga informanter, liksom vi bad dem svara huruvida de var införstådda med programmet och att ett sådant genomförande gick bra för dem. Eftersom några av informanterna var äldre än 30 år - och då programmet ändå är relativt nytt med 1999 som startår - antog vi att deras kännedom om mjukvaran möjligen inte var lika utbredd (Wikipedia). Vi bifogade därför en länk där programmet gick att ladda ner gratis om detta vore nödvändigt. En av informanterna frågade här exempelvis om hennes något äldre programversion skulle fungera för ändamålet, vilket vi alltså via enskild kommunikation kunde bekräfta.⁹ Våra intervjuer utgick från att vi - med informanternas tillåtelse - lagt till deras e-postadresser i MSN Messenger, varefter vi innan våra bestämda intervjutillfällen kunde se dem online i programmet. Innan intervjun startade valde vi att påminna om bestämd tidpunkt, för att kort därefter interagera med den e-postadress som tillhörde respondenten genom ett separat chattfönster i programmet.

Halvstrukturerad intervju

I samband med att vi valde MSN Messenger som datainsamlingsteknik, bestämde vi oss för att använda en halvstrukturerad intervjuform. Det innebär att vi först lät sammanfatta en intervjuguide (se bilaga 3) där vi kategoriserat olika teman utefter våra frågeställningar, och som har funktionen av en komihåglista. Fördelen med detta är att vi inte blir bundna till att ställa frågor på ett visst sätt eller i någon viss ordning, utan att vi kan röra oss relativt fritt i intervjusammanhanget så länge vi följer våra teman i intervjuguiden (Svenningsson 2002; Kvale 1997). Därmed får också intervjupersonen större möjligheter att uttrycka sig och ge en mer nyanserad bild av ämnet. Nackdelen torde i jämförelse med t.ex. en strukturerad intervju, vara att materialet blir svårt att sammanställa eftersom frågorna blir olika till var och en, även om temat är detsamma. Vi vill emellertid hävda att intervjun över MSN Messenger till viss del reducerar en sådan effekt, liksom ger starka fördelar i en tematisk analys, genom dess begränsning till enbart textform. Att föra en ostrukturerad intervju hade slutligen inte passat vår intervjuform med tanke på att vi ändå vill utvärdera en karakterisering av bloggande, snarare än en djupdykning i bloggaren (Svenningsson 2002).

Vår intervjuguide hade fyra huvudsakliga grundkategorier, varunder frågeteman sammanställdes:

- (1) *Bakgrundsfakta*: Ålder, erfarenhet av bloggande och blogguppgifter.
- (2) *Individperspektiv*: Drivkrafter, framställningssätt, anonymitet, identitet.

⁹ MSN Messenger finns i olika utkomna versioner, vilka dock i princip enbart skiljer sig i form av olika programfunktioner. Huvudfunktionen - att interagera genom chattfunktionen - är emellertid kompatibel för alla versioner, liksom även för föregångaren Windows Messenger som återfinns i programvaran och tillika webbläsaren Microsoft Internet Explorer.

- (3) *Rollperspektiv*: Tillgänglighet, påverkan, intersubjektivitet
- (4) *Tid*: Kontinuitet, förändring, upphörande, alternativ

För att få struktur valde vi att skriva ut vissa frågor direkt i intervjuguiden, för att få dem klart formulerade och enklare att under intervjun rent tankemässigt omfatta. Kategoriernas ordning följer slutligen av frågeställningarna.

4.4 Analysförfarande

Kvale (1997) betonar vikten av att tänka igenom olika metoder för analys redan innan intervjuerna genomförs. Den valda analysmetoden kommer sedan att prägla intervjuguidens utformande, själva genomförandet av intervjun samt utskriften av intervjumaterialet. Om man dessutom bygger in en analys i intervjusituationen med hjälp av olika klargöranden (läs om våra klarifieringar i avd. 4.5) kommer den slutgiltiga analysen att bli mer lätthanterlig och byggs dessutom på en säkrare grund.

Vi känner igen oss i ovan rekommenderade tillvägagångssätt då vi (som vi nyss berättade om) i förberedelserna inför våra intervjuer skapade olika teman utifrån de teorier vi valt att använda oss av. Samtidigt som dessa teman fick ligga till grund för intervjuguidens utformning blev de en utgångspunkt för den kommande analysen. Dock skall de ses just som en utgångspunkt snarare än en mall eftersom den kategorisering vi gör i resultat- och analyskapitlet är anpassad efter det som framkom i intervjuerna.

Meningskategorisering, som har en lång tradition av förekomst vid analys av kvalitativt material, beskrivs som en metod där en stor mängd text genom kategorisering kan reduceras till ett fåtal figurer och tabeller för att till exempel påvisa förekomst eller styrka av ett fenomen (Kvale 1997). Nu använder vi oss inte av våra teman i syfte att skapa diagram eller andra figurer, men har, precis som Kvale skriver att man kan göra, skapat våra kategorier utifrån teori och anser därför att vår analysmetod närmast inryms under meningskategoriseringen, även om vi inte ser en klockren tillhörighet.

När vi satt med våra utskrivna intervjuer gick vi igenom dem var och en för sig för att strukturera dem utifrån de grundteman vi redan talat om och även presenterat i avd. 4.3; bakgrund, individperspektiv, rollperspektiv och tid. Detta för att underlätta analysen, då de olika grundteman ibland återfanns på varierade platser i de olika intervjuerna. När denna strukturering var klar påbörjade vi arbetet med att analysera vårt insamlade material.

4.5 Reliabilitet

Reliabilitetsbegreppet handlar om huruvida de resultat som framkommer i en studie kan anses vara tillförlitliga eller ej. Det man talar om är tillförlitligheten i själva *mätinstrumentet*, under vilka *omständigheter* det användes samt hur intervjuare och informant *förhåller sig till*

undersökningen. En hög reliabilitet betyder alltså att två olika undersökningar uppnår i stort sett samma resultat (förutsatt samma syfte och metodval). Resultaten blir då *intersubjektivt testbara* (oavhängiga forskaren) (Svenning 2002; Thurén 1996). Reliabiliteten i våra resultat diskuteras nedan utifrån mätinstrumentets speciella omständigheter.

Icke-verbal kommunikation

Ett användande av MSN Messenger som intervjuform medför en rad omständigheter som inte blir aktuella under en "vanlig" intervju ansikte mot ansikte. Den mest radikala skillnaden torde vara att man varken ser eller hör varandra. Visserligen kan man förbigå dessa omständigheter genom att använda webbkamera och/eller ett headset. Vi valde dock inget av dessa alternativ, men använde oss - i de fall vi utförde intervjuerna gemensamt - av en bild på oss båda, som under hela intervjutillfället visades i chattfönstrets högra kant. Då dessa tillfällen endast uppgick till tre i antal utfördes emellertid den största delen av intervjuerna utan någon personbild. (Även majoriteten av våra informanter - fem av nio - genomförde intervjuerna utan en sådan bild.) Det faktum att vi och våra informanter varken hörde, eller såg rörliga bilder av, varandra kan ha både positiva och negativa konsekvenser för reliabiliteten.

En positiv vinst som kan följa av att använda sig av icke-verbal kommunikation i form av en textbaserad intervju är att risken för missuppfattningar kan minimeras. Vid en transkribering från ljud till skrift (som brukar vara fallet vid en intervju ansikte mot ansikte) riskerar intervjuaren att höra fel och skriva - och därmed tolka - något som i själva verket inte blivit sagt. Denna risk elimineras visserligen inte helt med vår metod; informanten kan t.ex. skriva fel eller missa att få med samtliga ord vilket kan resultera i att vi likväl tolkar något som inte överensstämmer med det han eller hon egentligen menade. I många fall kan sådana situationer undvikas genom att informanten själv upptäcker "felet" och korrigerar texten direkt eller att vi som intervjuare misstänker att det vi ser på skärmen inte ger en korrekt bild av svaret och därför ställer en förtydligande fråga. Dock finns det naturligtvis ingen garanti för att alla sådana situationer kan uppmärksammas.

Något som verkligen kan betraktas som en förlust med att genomföra intervjuer i textbaserad form är det faktum att varken vi eller informanterna hör hur alla ord betonas. Hade vi istället talat med våra informanter hade vi möjligen fått en tydligare bild av deras inställningar till och erfarenheter av de områden som diskuterades, och de hade kanske i vissa fall kunnat uppfatta våra frågor bättre. Vi skall dock komma ihåg att man i egenskap av bloggare kan förväntas vara relativt van vid att förmedla åsikter, känslor och sinnesstämningar via Internet, och att det även finns verktyg för att kunna göra detta. Främst tänker vi på de "smileys" man i MSN Messenger kan

använda sig av för att förmedla exempelvis glada eller skämtsamma tonlägen. Både informanterna och vi själva använde oss av dessa smileys, om än sparsamt. Även citationstecken och tre efterföljande punkter ger en uppfattning om hur ett intervjusvar kan tolkas. Rouse och Haas (2003) menar dock, som vi var inne på i kapitlet om tidigare forskning, att kommunikation via Internet leder till betydligt fler felkällor än vanliga samtal när det handlar om att förmedla en korrekt personbild, och att detta beror på en avsaknad av icke-verbala tecken. Smileys av den sort vi nämnde tycks enligt deras undersökning inte kunna ändra på detta (ibid.). Man kan tänka sig att de felkällor Rouse och Haas pratar om inte bara gäller förmedlandet av en personbild, utan också förmedlandet av en persons ståndpunkt.

En annan svårighet med MSN-intervjuer är den ofrånkomliga risken att den vi intervjuar kan vara någon annan än den han eller hon utger sig för att vara.¹⁰ Vi har ingen möjlighet att kontrollera om informantens uppgifter om exempelvis ålder och kön stämmer, något man inte behöver reflektera över vid ett personligt möte. Huruvida andra faktafrågor eller åsikter är sanna kan vi inte heller veta, men det kan man å andra sidan inte veta med människor man möter offline heller. Det vi kan veta är att personen vi intervjuat innehar och aktivt skriver i en blogg. Hur verklighetstrogen eller sann denna blogg är förtäljer inte historien.

Intervjuareffekt

Eftersom vi använde oss av en halvstrukturerad intervju kan man tänka sig att vi som intervjuare, eller snarare de formuleringar vi använde, kan ha påverkat informanternas svar. Vi hade förvisso vissa standardfrågor kopplade till olika teman (se avd. 4.3), men dessa ställdes inte alltid på samma sätt, utan anpassades till och vävdes in i konversationen utifrån hur utförliga svar informanten gav. Ett sådant tillvägagångssätt ansåg vi vara lämpligast för att intervjun skulle flyta på bra; vi hade kunnat ställa exakt samma frågor till alla i precis samma ordning, men till skillnad från t.ex. enkätundersökningar är intervjuer en direkt tvåvägskommunikation, vilket ju betyder att varje intervju är unik och att man svårligen kan ha en identisk struktur på alla. Detta blev vi också medvetna om då några av våra informanter talade mycket fritt och ibland självmant kom in på områden vi hade tänkt ställa frågor om senare under intervjun. Det naturliga blev då att ställa olika följdfrågor, och i vissa fall spinna vidare på saker som inte diskuterades alls, eller åtminstone inte lika utförligt, i andra intervjuer. En sådan faktor kan naturligtvis också ha påverkat våra resultat.

De tolkningar och klarifieringar som gjordes av oss ("Skulle man då kunna säga..." , "Menar du att...") är

¹⁰ Visserligen hade ett användande av de verktyg vi nämnde ovan (webbkamera och headset) minskat en sådan risk, men vi hade fortfarande inte kunnat vara helt säkra på vem vi interagerade med.

en annan omständighet som är viktig att ta upp när vi talar om undersökningens reliabilitet. Klarifieringar i sig kan ju innebära en påverkan, och beroende på hur mycket tid vi hade och på hur utförliga svar vi fick användes dessa ibland oftare, ibland mer sällan, och detta kan också ha spelat roll för utfallet av intervjuerna. Tidsaspekten diskuteras ytterligare i rubriken nedan.

Intervjuernas längd

Varje intervju tog ca 60 minuter i anspråk, vilket vi hade informerat våra informanter om. Trots att intervjuerna tog i stort sett lika lång tid är de inte lika stora i omfattning (d.v.s. i skrivet material). Detta beror på att informanterna tog olika lång tid på sig att dels tänka ut ett svar, dels skriva ner det och skicka det till oss. Inom loppet av en minut kunde någon ha formulerat ett långt stycke, medan någon annan fortfarande hade en blank rad. Snabba svar innebar att vi sparade tid och därmed fick ett större material, samt möjlighet att ställa fler och mer utvecklande frågor, men det är möjligt att ett snabbt tempo kan ha betytt mindre tid för reflektion från både intervjuare och bloggare. Fler följdfrågor ledde ju dessutom till fler ämnen att diskutera, vilket kanske i slutändan inte alls sparade tid, utan hade motsatt effekt - andra viktiga frågor riskerade att inte hinnas med.

Lite mer dröjande svar gjorde att vi som intervjuare fick möjlighet att förbereda och formulera kommande frågor på ett bra sätt, samtidigt som man kan tolka det som att de svar som kom från informanten var noga genomtänkta. (Dröjande svar kan även ha berott på andra omständigheter, vilka vi tar upp under nästa rubrik.) Å andra sidan fanns det inte lika mycket utrymme för nya infallsvinklar och följdfrågor, och det kunde även finnas en risk för att vi inte skulle hinna ställa alla de frågor vi tänkt .

I de fall intervjuerna närmade sig sitt slut och vi av olika anledningar upplevde att nyss nämnda scenario skulle inträffa frågade vi informanterna om vi kunde överskrida intervjutiden med fem eller tio minuter. I samtliga fall gick detta bra. De i vissa fall förlängda intervjutiderna är också en aspekt att beakta i reliabilitetsdiskussionen.

Övriga omständigheter

Även om vi i den utskickade intervjuinformationen bad våra informanter att koncentrera sig på vår pågående konversation under hela intervjun, kan vi inte veta om så faktiskt var fallet. I MSN Messenger interagerar man ofta med flera personer samtidigt, och det är möjligt att några av våra informanter gjorde det. Ett ämne som vi redan behandlat är att vissa svar ibland dröjde en längre tid, men vi vet inte orsaken till detta. Vi kunde vid misstanke naturligtvis ha frågat informanten om han eller hon hade flera konversationer samtidigt, men valde att avstå från detta då vi inte ville riskera att verka irriterade och skapa en dålig stämning. Eftersom vi inte

vet huruvida någon hade flera konversationer samtidigt kan vi inte heller veta om det fått några konsekvenser för våra resultat.

Tekniska omständigheter utom vår makt kan också ha haft betydelse för studiens reliabilitet. Vid tre olika tillfällen bröts Internet-uppkopplingen och kontakten med de då aktuella informanterna. Två av dessa tillfällen var dock mycket korta (en halv minut eller mindre), men ett av avbrotten varade i åtta minuter. Detta kan ha påverkat vår och informantens koncentration.

4.6 Validitet

Validitet handlar kortfattat om huruvida man mäter det man avser att mäta. I detta avseende blir det således viktigt att ha utformat metoden så, att den verkligen täcker undersökningssyftet på ett korrekt sätt - både i planering och genomförande (Svenning 2002). De överläggningar vi presenterat i ovanstående angående framförallt val av metod (4.1) och urval (4.2) har just den avsikten att belägga hur våra resultat har en generaliseringspotential utöver kunskapsmaterialet om varje enskild individ. Kvale (1997) problematiserar emellertid validitetsbegreppet härtill, i det att det definitionsmässigt rör sig om *mätningar*. Det kan tyckas vara en rest av ett positivistiskt kunskapsideal att hänföra rent kvantitativa begrepp i kvalitativ forskning; istället för att säkra kunskap, står vi i sistnämnda inför att försvara våra kunskapsanspråk genom en diskussion om trovärdighet. Validering sker därmed genom forskarens eget *hantverk* i själva arbetsprocessen (kritiskt förhållningssätt och noggrannhet), hur detta i sin tur *kommuniceras* genom arbetet (metod), respektive vilken användbarhet arbetets resultat innebär, d.v.s. *pragmatisk validitet*. När vi här väljer att redogöra för huruvida vi "mätt det vi avsett mäta" i syftet, låter vi enklast dessa tre teman återkomma under en genomgång av intervjuens sju valideringsstadier (Kvale 1997, s. 214):

1. *Tematisering*: Våra teoretiska utgångspunkter omfattar identitetsbegreppet, vilket kompletteras av symbolisk interaktionism som intersubjektiv aspekt och modernitetsteori som samhällelig aspekt. Därmed har vi en god grund att besvara såväl vårt syfte som våra frågeställningar. Dessutom har vi gjort en grundlig genomgång av tidigare forskning, varifrån vi funnit centrala teman om identitet som vi låtit återkomma i vår uppsats. Utifrån denna grund har vi haft goda förutsättningar för ett relevant och väsentligt innehåll i intervjuguiden. Vårt uppsatsinnehåll uppbär därmed en hög validitet.
2. *Planering*: Vi planerade intervjuerna i god tid genom att ta kontakt med våra informanter utifrån urvalet två veckor innan det tänkta intervjutillfället. Vi lät göra samtyckeskick där vår undersöknings syfte klargjordes, samt villkoren för informanterna. När intervjutillfället låg för handen hade vi dagen innan genom e-post-kontakt skickat en påminnelse så

att inga oklarheter skulle uppstå. Intervjuguiden, som ju bygger på teorin, var vi väl inlästa på och kunde också utveckla denna. Det är sannolikt att informanterna kände av denna trygghet och därmed också en tillförlit inför oss.¹¹

3. *Intervju*. Vi beskrev ovan (avd. 4.2) hur vi skapade ett selektivt urval. Bloggportalen.se är ett väl bekant och stort svenskt bloggnätverk, och genom en åldersspridning liksom indirekt en könsspridning i intervjuerna, finns goda skäl för anspråk på representativitet i syftet – d.v.s. bloggande utifrån ett individperspektiv. Eftersom informanterna var vana vid MSN Messenger och tillika att uttrycka sig i skrift över Internet, liksom i regel inte var helt anonyma i sina bloggar, är det sannolikt att tillförlitligheten i deras svar är mycket hög (se avd. 4.5). Detta syns inte minst i en uppskattat god *korrespondensvaliditet* – i den mån detta kan avgöras i en kvalitativ studie – där informanternas svar inåt liknar varandra och följer en relaterbar linje, liksom vi även kan skönja liknande tendenser utåt – i jämförelse med resultat från tidigare forskning (Svenning 2002). Vårt eget förhållningssätt inför och under intervjun var i övrigt seriöst och väl förberett (se punkt 2 ovan).
4. *Utskrift*. Eftersom vi använde oss av MSN Messenger behövde vi inte transkribera våra intervjuer, utan kunde använda oss av svaren som de var i programmets konversationsfönster. Även om icke-verbal kommunikation har sina förutsättningar (se avd. 4.5) finns det inga s.k. översättningsluckor genom enbart intervjun.
5. *Analys*. Vi redogjorde ovan för hur vår teorianknytning var välgrundad och föregick själva metodutformningen. Intervjuguiden liksom analysen av våra resultat står i direkt koppling här till, och det är därmed troligt att vår begreppsapparat som grund för analysen innehar en hög relevans och tillförlitlighet, m.a.o. en god validitet.
6. *Validering*. Vi har ovan kortfattat redogjort för hur vi under uppsatsens gång arbetat noggrant och metodiskt i försök att göra våra resultat tillförlitliga, något som vid närmare läsning framkommer tydligt i varje enskild del av uppsatsen. Därmed vågar vi också göra anspråk på både ett gott bakomliggande hantverk (reliabilitet), liksom en gedigen kommunikativ validitet. Låter vi härigenom i viss mån "säkra" våra resultat, återstår emellertid frågan om pragmatisk validitet: vilken användbarhet återfinnes för studien? Om vi i första hand antar

¹¹ Vi vill här vidarehänvisa till avdelning 4.5 om reliabilitet (mätinstrumentets tillförlitlighet), som ju står i nära samband med validiteten (studiens representativitet och generaliserbarhet).

att vi har en god representativitet (se punkt 3 ovan), uppstår frågan om *generaliserbarhet*: är denna låg sjunker naturligtvis resultatvärdet något. Kvale (1997) skriver om generaliseringens tre mål: att (i) studera det som är, (ii) det som skulle kunna vara, och (iii) det som kanske är. Genom nio intervjuer som ett snitt av svenska blogg författare gör vi visserligen inte mer anspråk än en karakterisering av (i), liksom vår utgångspunkt inför (ii) och (iii) därmed kan tänkas framstå som något tunn. Vi vågar dock påstå att vi genom tidigare forskning omfattar (i) mer än bara intervjuerna, och att vi utifrån stark inre (intervjusvaren emellan) och yttre (intervjusvaren gentemot forskning) korrespondens faktiskt har goda grunder att spekulera i både (ii) och (iii). Våra resultat går i detta hänseende att använda sig av, frågan är i så fall till vad. Vår uppsats spänner över ett brett område och har som bekant en tvärvetenskaplig karaktär. Det finns därmed ett nyttoperspektiv i olika avseenden, framförallt i hur relationen blogg/vardagsidentitet kan karakteriseras under svenska förhållanden. Den relevans vi i kapitel 1 valde att uttrycka för socialt arbete, borde enligt vår uppfattning vara aktuell med hänsyn till hur kunskap om hur kommunikationsmedel över Internet faktiskt påverkar individer i numera alla möjliga klientel. Vår pragmatiska validitet är om möjligt diffus som konkret användningsområde, men i vilket fall betydelsefull rent kunskapsmässigt ur ett humanvetenskapligt perspektiv.

7. *Rapportering*. Vår uppsats som enhetligt dokument förmedlande en undersökning om bloggande utifrån ett individperspektiv, torde enligt ovanstående vara en valid redogörelse för vårt syfte. I slutändan är det förvisso upp till läsarna hur resultaten bedömes - vårt uppdrag är att genomarbete och kommunicera en struktur som övertygar dem om vår egen övertygelse.

4.7 Etiska hänsynstaganden

1990 lät Vetenskapsrådet utforma kriterier för etiska regler och riktlinjer inom humaniora och samhällsvetenskap i syfte att skapa en gemensam etisk grund för sådan forskning att utgå från (Svenningsson 2002). Huvudregeln omnämnes *individskyddskravet* och innebär " [...] att människor som deltar i forskning inte får komma till skada, varken fysiskt eller psykiskt, och de får inte förödmjukas eller kränkas " (ibid., s. 176). Härunder finner vi följande fyra konkreta krav:

- *Informationskravet*: Den enskilt berörda skall ha fått information om forskningens syfte och omfattning, liksom hans eller hennes roll i undersökningen.

- *Samtyckeskravet*: För undersökningsspersonen skall det ha framgått att deltagande är frivilligt och på dennes egna villkor för samtycke.
- *Konfidentialitetskravet*: Alla undersökningssdeltagare skall i högsta möjliga grad avidentifieras, så att inga uppgifter som de lämnat åter kan härledas tillbaka till dem. Därmed skall det insamlade materialet likväl förvaras oåtkomligt för utomstående av forskaren.
- *Nyttjandekravet*. Alla uppgifter som samlas in får endast användas i forskningssyfte.

Vi har naturligtvis utgått från dessa krav i utformandet av vår undersökning, liksom under analysen av våra resultat. Vad gäller informationskravet valde vi att - för de informanter som visade intresse för en intervju - göra ett utskick till varje enskild e-postadress med tydlig information om studiens syfte, varför vi valt just dem genom vårt urval, samt att intervjun skulle ske via MSN Messenger, där chattsamtalet skulle inväntas efter bokad tid (se vidare bilaga 2). Vidare lät vi i detta dokument framföra samtyckeskravet, d.v.s. att varje deltagare deltar på egna villkor, genom att ange frivilligheten i samtycket liksom möjligheten för varje deltagare att avbryta när som helst. Samtycke inhämtades så genom att den enskilde efter att ha läst igenom dokumentet svarade oss att han eller hon fortfarande var intresserad av att delta. Genom att vi därefter bokade tid för intervju kom samtycket att åter bekräftas, om det nu hade förelegat någon osäkerhet.

Konfidentialitetskravet blir i och med våra informanternas utsagor om eget bloggande - och då bloggen ju ändå omfattar en typ av självförmedling - svårt att uppfylla maximalt. De namn som informanterna använde under intervjuerna var i regel deras riktiga, vilket de även hade på bloggen. Även om vi låtit ändra dessa namn till olika alias, finns det en risk att ett eller annat resonemang ändå kan härledas till den blogg där informanten skriver, eftersom våra inhämtade uppgifter rör just det individuella bloggandet. Att vi inte anger ålder i analysen gör förvisso identifiering svårare, men det är omöjligt för oss att garantera att exempelvis en läsare på Bloggportalen inte skulle kunna härleda några svar. Inte minst gäller denna problematik då det i huvudsak ligger implicit i bloggar om vardagsbetraktelser att innehållet också har en privat karaktär - vi nämner dock ingen av de aktuella bloggarna, utan enbart informanternas utsagor om dem. De åtgärder för konfidentialitet som vi ändå vidtagit är emellertid också de vi förmedlat till informanterna, liksom textcitat även i en annan typ av intervjuundersökning vid någon punkt alltid skulle kunna härledas. Intervjumaterialet har slutligen förvarats i en av oss tillhörande bärbar dator, och efter utskrift i en särskild plastficka, d.v.s. relativt oåtkomligt för obehöriga. Det krav av de fyra ovan som vi mest problemfritt uppfyller är nyttjandekravet. All vår inhämtade information har

otvivelaktigt använts som material i och för denna uppsats, vilket även varit vårt självklara syfte med insamlingen från början.

5. RESULTAT OCH ANALYS

I det här kapitlet skall vi med hjälp av den meningskategorisering som omtalades i avdelning 4.4 presentera och analysera det material vi fick från intervjuerna med våra informanter. I följande presenteras orsaker till att våra informanter började blogga, vilka funktioner bloggarna har för dem, samt vilka drivkrafter som motiverar dem att fortsätta skriva. Vi kommer också att analysera informanternas förhållningssätt till självutlämnande respektive anonymitet samt huruvida informanterna anser att man kan lära känna dem genom att läsa bloggen. Vidare behandlas bloggans roll i vardagen som en egen rubrik, likaså läsarnas betydelse där sistnämnda handlar om informanternas upplevelser av läsarnas bekräftelse och påverkan, samt vilka konsekvenser bloggans tillgänglighet för andra människor kan leda till. Vi gör analysen med hjälp av den forskning och den teori vi presenterat tidigare i studien.

5.1 Att börja blogga

Gemensamt för våra bloggare är att de har skrivandet som ett av sina intressen, och/eller att de av olika anledningar känner ett behov av att skriva av sig. Att detta intresse och behov resulterade i en egen blogg berodde för några av informanterna på att de blev inspirerade av andra.

Gunnel som har bloggat sedan 2004, berättar:

Först var det väl bara ren nyfikenhet, men jag blev inspirerad när min son började blogga och då blev intervjuad i pressen som en av de första bloggarna på ön. Då var jag naturligtvis tvungen att testa det också.

Även *Louise*, som haft sin blogg i cirka ett år, talar om samma fenomen:

Jag läste en kompis blogg och innan dess hade jag funderat på att börja blogga, men det var det som avgjorde. Annars har man väl sett och hört om bloggar genom media.

Det verkar alltså som att uppmärksammandet i media, samt närståendes bloggande kan fungera som startskott till att själv starta upp en blogg. Andra anledningar som nämns är bloggans tillgängliga format, samt möjligheten att publicera texter snabbt. En av våra informanter uppger att den främsta anledningen till att han startade sin blogg var att han ville utveckla sitt språk. Oavsett vilka anledningar som kan finnas till att börja blogga kan man belysa ett uppstartande av en blogg utifrån Baumans (2000) tankar om individualisering i den flytande moderniteten, där identiteten har gått från att vara

någonting man får till någonting man tar. Rollen och identiteten som bloggare är ett tydligt exempel på någonting som baseras på ett val från individen själv, både när det gäller att börja och att sluta. För som vi redan påpekat i studien är det långt ifrån alla som fortsätter att aktivt uppdatera sin blogg; många avslutar sin bloggkarriär kort efter att den påbörjats. Trots allt är det många vars intresse snarare förstärks - eller åtminstone bibehålls - än svalnar, varför vi tror att bloggen för vissa utgör viktiga funktioner. Vilka dessa funktioner kan vara skall vi analysera nedan.

5.2 Bloggens olika funktioner som drivkrafter

Vid genomgången av vårt intervjumaterial har vi tyckt oss kunna skönja och till slut urskilja framför allt fyra användningsområden som bloggen har för våra informanter. Dessa presenteras i följande.

Förmedlande

Samtliga informanters bloggar är listade under rubriken "Vardagsbetraktelser" på Bloggportalen, och även i intervjuerna talar de om att de använder bloggen som ett sätt att dela med sig av funderingar och situationer från deras eget liv. Många blandar dessa personliga tankar med inlägg kring allmänna ämnen såsom politik, religion, träning och aktuella händelser i världen. Även tips och råd kan förmedlas på bloggen; *Alexander* berättar att han ibland skriver saker för att hjälpa andra. Det kan då handla om allt från att rekommendera olika restauranger och uteställen, till att skriva om hur han reagerar i olika situationer som även andra hamnar i, i syfte att ge läsarna känslan av att inte vara ensamma om vissa saker. Bloggens förmedlande funktion är enligt *Qian* och *Scott* (2007) en av dess förutsättningar, och innebär alltid - såvida bloggen inte är anonym - ett självutlämnande i någon mån (se även *Jensen* 2004). De informanter som omnämner den förmedlande funktionen som sådan, rör vid både åsikts- och tankeförmedlande och personförmedlande. Hur man förhåller sig till bloggens förmedlande möjligheter är grundläggande i en diskussion om självutlämnande (se vidare avd. 5.3).

Underhållande

Parallellt med den förmedlande funktionen talar några av informanterna om bloggens underhållande roll. *Louise* uppger till exempel att hon försöker skriva om tråkiga och vardagliga saker på ett roligare sätt. Den underhållande funktionen kan också vara något som med tiden vuxit fram. *Camilla*, bloggare sedan snart två år tillbaka, ger ett sådant exempel:

I: Du skriver att du började för att du tycker om att skriva - har det tillkommit fler anledningar till att du fortsätter blogga?

C: Ja, nu har jag personer att underhålla. Jag har över 100 besökare per dag i veckorna och mot dessa känner jag att jag måste leverera. Sen triggas man att skriva när folk visar uppskattning.

Det *Camilla* pratar om här kan tolkas som ett dubbelt utbyte; hon roar läsarna och blir samtidigt uppmuntrad när de gillar hennes inlägg. Underhållning är också den huvudfaktor för motivation att skriva, som Jung, Youn och McClung (2007) fann i sin studie av bloggar på ett koreanskt webcommunity. Detta är i regel sammankopplat med respons från läsare som i exemplet ovan, vilka ger en uppmuntrande effekt genom att positivt kommentera bloggen. Även om negativa kommenterar på bloggen enligt Miura och Yamoshita (2007) ger effekt i känsla av acceptans från andra, tenderar både positiv och negativ kritik att av blogg författaren associeras med skrivandet, snarare än med den egna personen. Flera av våra informanter gav liksom *Louise* ovan uttryck för att skriva om vardagen på ett roligare sätt på bloggen. Det är troligt att kommentarer rörande sådana inlägg då snarare uppfattas som en kritik av framställningssättet, vilket från början var förutsättningen för kommentaren (ibid.).

Arkiverande

Ett återkommande tema är möjligheten att, precis som med en dagbok, med hjälp av bloggen minnas specifika händelser och jämföra olika dagar med varandra. Att gamla inlägg sparas gör att bloggen för några blir som ett arkiv. *Alexander* har haft sin nuvarande blogg i drygt ett och ett halvt år och berättar att den fungerar lite som ett extra minne och hjälper honom att hålla koll på händelser både i världen och i hans privata liv. *Gunnel* har, som vi redan nämnt, tre års bloggande bakom sig och talar om hur roligt det är att kunna gå tillbaka och se vad som hände en specifik dag. Just i hennes fall är det denna dagboksliknande funktion som är huvudändamålet med bloggen. Arkiverande kan egentligen ses som en bifunktion till de konkreta meningsskapande faktorer för bloggen. *Jensen* (2004, s. 78) tar upp i skrivlusta, vara med i nätverk och förmedla åsikter. Intresset för arkiveringen varierar bland informanterna - flera nämner den inte ens - men uttrycks i intervjuerna ofta som en bakåtsyftande meningsskapande funktion. Det är inte i första hand progressivt motiverande att skriva för arkivering, utan för att uttrycka sig, förmedla sig och interagera med andra genom bloggen (ibid.).

Terapeutisk

Många av våra informanter beskriver sina bloggar som ett forum för ventilation av mörka tankar och svåra situationer. *Anders* har bloggat i ett års tid och upplever att han har lättare för att skriva om bra än om dåliga dagar. I en diskussion om just detta berättar han dock följande:

Jag tror jag försöker hålla en stabil linje positiv linje... Men de är klart det inte alltid kan vara så... har till exempel fått en sjukdomsdiagnos efter det att jag börjat blogga och den har jag skrivit om och berättat när jag känt mig orolig och så...

Lite senare i intervjun säger han att det i fråga om sjukdomen varit riktigt skönt att skriva av sig.

Hos Moa var det den terapeutiska funktionen som överhuvudtaget fick henne att börja blogga för två år sedan. Hon beskriver att hon av olika anledningar mådde väldigt dåligt vid den tidpunkten och var i behov av att få skriva av sig. Genom bloggandet fick hon också kontakt med andra som mådde likadant. Även om hon idag mår bättre så skriver hon fortfarande om sina ibland deppiga dagar, men till skillnad från förut så publicerar hon nu texter om alla delar av sitt vardagsliv och tycker att nästan hela hennes insida kommer ut i bloggen. Den terapeutiska funktion som bloggen kan ha beskriver Jensen (2004) som djupare meningsskapande. Detta angränsar starkt till identitetsskapande och utgår från att genom blogginnlägg få manifesterat en inre självreflektion (få ner tankar), som genom bloggans tillgänglighet når utanför en själv (få ut tankar). Ekstrand (2006) beskriver vidare hur bloggen kan skapa möjligheter till att kunna bli en del av ett sammanhang man kanske inte har samma tillgång till offline. Att Moa började med bloggen i syfte att ventilera sina "mörkare" tankar kan ses som ett uttryck för hur dessa i hennes vardag inte kunde komma ut tillräckligt. Hennes bloggande kom emellertid att bli inkörsporten till att få kontakt med andra i samma situation.

En av våra informanter, *Henrik*, menar att han använder sin blogg till snabba, allmänna tankar snarare än till reflektioner om sitt innersta jag. En bit in i intervjun avslöjar han dock att han även har en helt anonym blogg som inte ens hans fru känner till, och att han i denna blogg skriver helt utan omsvep.

H: På den bloggen tar jag upp helt andra saker, som inte alls finns med på [adressen till hans offentliga blogg]

I: Kan du nämna något exempel?

H: Den handlar om en människas själsliv och rotar fram allt det som aldrig skulle kunna sägas öppet. Då skulle man vara extremt socialt inkompetent.

Henriks offentliga respektive anonyma blogg fyller alltså olika funktioner, varav den anonyma av oss betraktas som ett forum där *Henrik* får möjlighet att behandla personliga funderingar. I våra intervjuer är det tydligt att den största begränsningen för självutlämnande utgår från att man representerar sig själv på bloggen (se vidare avd. 5.3). Vi finner denna slutsats även hos Qian och Scott (2007). Om vi följer Ekstrands (2006) linje ovan är det möjligt att bloggen genom att möjliggöra nya sammanhang även för djupare ämnen, har en dragningskraft mot större självutlämnande. I de fall representativiteten på bloggen blir problematisk för bloggförfattaren, finns alltså möjligheten att starta upp en anonym blogg. I intervjun med *Henrik* ovan verkar så vara fallet.

Louise är ett annat exempel på hur anonymitet kan vara centralt för större självutlämnande. Hon säger att

hon den senaste tiden mest skrivit om känslor och att hon, i perioder då hon mått dåligt, skrivit oftare än vanligt. Inläggen har dock varit korta, eftersom hon med tanke på bloggans icke-anonyma karaktär varken vill eller kan skriva alltför detaljerat. Eftersom sämre psykisk hälsa ofta har resulterat i ett mer frekvent skrivande kan man anta att bloggen varit ett slags terapeutiskt redskap för henne.

Avslutningsvis bör nämnas hur bloggen också kan fungera terapeutiskt genom avkopplande. Paolo skriver exempelvis:

Jag känner att bloggen är skön när man har mycket i plugget att skriva. Jag kopplar av med att skriva annat.

Ungefär som att läsa skönlitteratur mitt i all kurslitteratur.¹²

Vi rör oss här mer kring Reeds (2005) uppmärksammande om hur bloggen ofta kan fungera som distraktionsmoment i en annars enformig vardag (Reeds eget exempel utgår från en arbetsplats). I det fallet handlar det om enklare behov som uppfylls genom bloggandet, t.ex. tidsfördrivande. Paolos citat ovan visar emellertid på en något mer meningsfull distraktion i det att han upplever ett avkopplande, varför vi valt att tolka detta som omfattande en terapeutisk funktion.

5.3 Förhållningssätt till självutlämnande

I ovanstående avdelningar berörde vi bloggans olika drivkrafter och funktioner för bloggarens författare. Det blev tydligt att bloggen fungerade som ett självförmedlande forum rörande personliga betraktelser och livsteman. Vad man sedan väljer att förmedla skiljer sig emellertid avseende förhållningssätt till bloggen. Anders berättar angående sitt framställningssätt:

Jag berättar mkt vad jag gör eller vad jag hittar för information som jag tycker är spännande... samtidigt finns det ju självklart sidor som man inte visar på bloggen... skulle aldrig skriva om att jag och en kompis bråkar eller något annat som skulle kunna skada en sådan relation...

Nyckelbegreppet här är *självutlämnande*, d.v.s. utlämnande av personlig information till andra. Qian och Scott (2007) beskriver hur bloggen alltid måste innehålla ett visst självutlämnande så länge den inte är anonym. Förhållningssättet till självutlämnande handlar vidare om hur man uppfattar dess konsekvenser, och därmed också vilken avsikt man har med sitt bloggande (ibid.). Anders står här som exempel på hur samtliga informanter omfattar ett *relationsfokus* när de berör sitt förhållningssätt till vad som publiceras av dem, d.v.s. huruvida en

¹² Ett radbyte i intervjutexten indikerar att informanten skickade sitt svar i flera postningar. En ny rad innebär med andra ord ett nytt meddelande.

relation bör kunna omfattas av bloggandet eller inte. Frågan rör vidare om vissa relationer alls behövs tas upp på bloggen. *Gunnel* uttrycker exempelvis följande:

Jag skulle ju aldrig, som jag har sett i en del av bloggarna jag läser, lämna ut mina anhöriga. Min man t e x och beklaga mig över hans fel och brister. Men annars tycker jag nog att jag kan skriva om vad som helst.

Vi ser här ett förhållandevis mer restriktivt förhållningssätt till bloggen, vilket informanten även själv uppmärksammar. Även om det urval av bloggar vi gjort utgår från kategorin vardagsbetraktelser, finns det ingen gemensam linje för vilket förhållningssätt som gäller. Närmare relationer behandlas i regel med mer tillförsikt i intervjumaterialet, men omfattas i olika grad beroende på i vilken mån blogg författaren använder bloggen som framförallt terapeutiskt medel. *Patricia* förklarar:

Sexlivet utelämnar jag, men relationer, familj och framförallt känslor framkommer nog rätt väl i bloggen. Min sambo tycker att jag skriver lite för mycket om honom ibland när jag varit sur och arg på honom. Han gillar inte att han framstår som skurken och inte får ge sin syn på saken så våra gräl/konflikter har det väl blivit mindre av men han kan ju alltid skriva en kommentar i bloggen om han nu anser att jag ger en för skev bild av händelseförlopp etc.

I det här fallet kan vi sluta oss till att bloggen bygger mer på vardagsbetraktelser utifrån just relationer, än föregående två exempel. Av de blogg författare vi intervjuat som har en större sådan relationsinriktning är samtliga kvinnor, och har samma förbehåll för att lämna ut sin sexualitet. I citatet ovan framkommer tydligt relationen mellan faktumet att kunna skriva vad man vill, och det faktum att andra kan komma att påverkas av detta - d.v.s. konsekvensuppfattningen. *Patricia* skriver att hon gjort hänsynstaganden till att hennes sambo ogillade hur han framställdes i bloggen, men vill ändå markera sin suveränitet över det egna blogginnehållet genom att påvisa kommentarsfunktionen om han vill klaga. *Camilla* ger följande kommentar på samma tema:

Jag skriver ganska rakt på sak och avslöjar ganska mycket pinsamma saker som händer i mitt liv. Men jag tonar ner att jag hur jag mår psykiskt och även privata delar av vårt liv. Tex min sexuella sida. Jag är ju herre över min blogg och kan välja själv hur jag ska framstå och vilka sidor jag vill skall synas.

Eftersom blogginnehållet är helt självvalt utifrån blogg författaren blir förhållningssätt och motivering till förstnämnda ett centralt tema för självutlämnandet. I citatet ovan uttrycks hur pinsamheter avslöjas, men att detta är en del av hur bloggen självmant utformats. Reed (2005, s. 226) beskriver hur bloggar är strukturerade

utifrån ett "jag-narrativ", och presenterar "the life of a sovereign subject who has a continuous identity and a coherent history". Bloggförfattarens framställer alltså sig själv med en kontinuerlig (sammanhängande) identitet respektive en överensstämmande historia genom blogginläggen. Informationsförmedlandet, och därmed självutlämnandet, blir sålunda ett "the great I am" - det är inte bara vad som tas upp, utan också att det tas upp, som ger information om hur bloggförfattaren förhåller sig till bloggen (jmf. t.ex. *Gunnels* kommentar ovan). Om relationen "my blog is me" gäller, som Reed menar, innebär påtryckande inskränkningar på bloggen, inskränkningar även i det personliga självuttryckandet utanför bloggen (ibid.). Det är en tendens som även förekommer i vårt intervjumaterial - se exempelvis *Patricia* ovan - och som blir aktuell först när det självvalda självutlämnandet riskerar begränsas genom andra.

I intervjun med *Camilla* berörs också hur egenrelaterade vedermödor utelämnas. Det finns anledning att här göra en dikotomisering i intervjumaterialet; förhållningssätt till publicering på bloggen har nämligen två huvudsakliga utgångspunkter: (1) självutlämnande i förhållande till den egna personen, samt (2) i förhållande till andra. De bloggförfattare i våra intervjuer som omfattar ett större självutlämnande tenderar att förhålla sig främst till (1), liksom bloggförfattare med mindre självutlämnande tvärtom förhåller sig främst till (2). *Paolo* som tillhör sistnämnda kategori, menar exempelvis att hans privata "transparens" på bloggen är ett val som hans vänner inte kan göra, och att hänsyn måste tas därtill. *Trost och Levin* (1999) skriver angående roller, att det bör göras en åtskillnad mellan vad en människa gör (handling), och vad hon är (subjekt) om vi inte vill uppfatta identitet som något beständigt. Vad gäller bloggen sammanfaller handling och subjekt, då det bloggförfattaren uttrycker också blir hans eller hennes framställda (hela) identitet i detta forum. Naturligtvis återfinnes en mer eller mindre nyanserad människa bakom den framställda identiteten, frågan är emellertid hur våra informanter förhåller sig till detta. Vi har genom vår härledning av (1) och (2) till större respektive mindre självutlämnade fått en föräning om detta. Det är en tendens i intervjumaterialet att åtskillnaden mellan handling och subjekt blir större om självutlämnandet är mindre och vice versa. Ju mer man lämnar ut sig själv desto mer integrerad blir handlingen med subjektet (bloggförfattaren själv), liksom ju mindre självutlämnande desto mer associerad blir handlingen till objektet (de som berörs av bloggen). Vi såg exempel på detta i skillnaden mellan *Camilla* och *Paolo* ovan. Inte minst blir denna relation tydlig i informanternas

uppskattning av hur de går att lära känna genom sin blogg (se vidare avd. 5.5).¹³

Ett begrepp som ofta kom att diskuteras i samband med teman om självutlämnande är *öppenhet*. Det kan intuitivt tänkas att dessa begrepp hör ihop så till vida att större öppenhet innebär ett större självutlämnande. Våra intervjuer visade dock att informanternas uppskattning av öppenhet rörde känslan av att uttrycka sig fritt om ett ämne, snarare än i vilken grad man lämnar ut sig själv. I de fall bloggen hade en mer terapeutisk funktion för blogg författaren tenderade en diskussion om öppenhet sammanfalla mer med utlämnande av privat information, medan bloggar med mer förmedlande funktion för författaren omfattade öppenhet i just det innehåll som togs upp där. Alexander skriver exempelvis följande:

I: Upplever du att det finns egenskaper eller sidor hos dig själv som blir särskilt framträdande respektive nedtonade på din blogg?

A: [...] det ser nog ut som att jag är ute [festar] ganska mycket mer än jag är. Lite mer privatliv har jag bara snuddat vid. Det kommer nog komma men jag känner mig inte helt mogen, sen är mycket kring mina vänner som jag väljer att inte skriva då det känns som att vissa saker kanske inte dom gillar att jag skriver.

I: Händer det att du på din blogg tar upp ämnen som du inte vill diskutera offline?

A: Nej, jag vill kunna vara så ärlig som möjligt och tar därför upp så gott som allt i bloggen.

I: Så allt du skriver om på din blogg är saker du även diskuterar i "verkliga livet"?

A: Japp, jag vill som sagt kunna spegla mitt liv online och offline och därför måste jag kunna ta upp samtliga ämnen i mitt liv på båda ställena.

Av svaren på de två senare frågorna skulle vi kunna anta att Alexander har ett ganska omfattande självutlämnande på bloggen, vilket vi dock i första svaret förstår inte är fallet. Det finns sålunda fog för att förstå uppfattningen av öppenhet som en fråga rörande de ämnen som tas upp på bloggen, snarare än en öppenhet rörande det direkt privata. Vi fångar här även en tråd angående *identitetsskapande* på bloggen. Utifrån Baumans (2000) teori om individualisering förstås hur Internet som manifestation av det senmoderna samhället ger oändliga möjligheter till att experimentera med identitet genom olika framställningssätt. Även Turkle (1999) påtalar dessa möjligheter när hon diskuterar vinsterna i identitetsbyggande genom att kunna framställa sig själv på många olika vis. Våra intervjuer visade dock på hur bloggen är både vardaglig och mycket lik sociala sammanhang utanför nätet - ganska långt från det oändliga

¹³ Vi vill här markera att vi inte lägger någon värdering i informantens förmodade handlingsidentifikation, vi låter snarare endast presentera hennes olika förhållningssätt till handlingen.

identitetsskapande som uttrycktes ovan. Robinson (2007) menar att föreställningen om Internet som okontrollerbart och oändligt forum att vara hur som helst i, idag är förlegat genom att alltfler människor omfattas av Internet i vardagen. Som vi kan se hos Alexander ovan eftersöks inte ett större självutlämnande för att ändå beskriva en stor öppenhet. Han syftar på vilka ämnen han tar upp annars i vardagen, och att bloggen härigenom "speglar [hans] liv online och offline". Att vara mer privat uttrycker han som en mognadsfråga, om det alls blir aktuellt. Det är inte svårt att föreställa sig att Alexander likväl skulle kunna tala såhär om en t.ex. en umgängeskrets utanför bloggen - öppenhet i avseendet att vara social, liksom återhållsamhet i avseende att vara privat. I den mån Alexander liksom övriga informanter formar sin identitet genom bloggen, gör de detta genom att lämna ut mer eller mindre av sig själva genom ett högst personligt uttryckssätt - inte alls olikt ett annars vardagligt sammanhang utanför bloggen.

5.4 Anonymitet

Bland våra informanter är ingen riktigt anonym. Av samtliga (9) har enbart en inte sitt riktiga namn, men däremot - liksom åter de andra - en bild på sig själv. Anledningen torde vara att vi endast omfattat bloggar om vardagsbetraktelser, där taken lite är att publicera sina tankar och delar av sitt liv som privatperson. Anonymitet och innehåll är naturligtvis valbart, men våra informanter ger alla - med undantaget ovan - uttryck för viljan att ha sitt riktiga signum på blogginnehållet. Därför var anonymitet heller inte en direkt fråga i våra intervjuer, utan växte snarare fram ur resonemang om självframställande och förhållningssätt. Moa, som tidigare haft en lösenordsskyddad blogg som därmed var spärrad för andra läsare, beskriver sitt beslut att åter skriva i en allmän och personlig blogg:

Förut hade jag en lösenordsblogg som ingen hade lösenord till och då kunde jag verkligen skriva precis allting som jag kände, för det var ingen mer som läste den

[...]

Anledningen till att jag slutade skriva i den lösenordsskyddade bloggen var att jag började må bättre och skrev om saker jag ville dela med mig av [...]. Det är kul att dela med sig av känslor, tankar och min vardag helt enkelt.

Det är tydligt att bloggans tillgänglighet här har vissa premisser: Moa väljer att skriva utan läsare under en period då hon mådde väldigt dåligt, men återgår till tillgängligheten vid en punkt då hon börjar må bättre, och känner sig mer representativ utåt. Vi kan härigenom ana att självutlämnandet ovan har en gräns även vid anonymitet, och att bloggen genom sin arkiverande funktion kan fungera som en alternativ privat dagbok på nätet. Det är alltså inte bara frågan huruvida tillgängligheten på bloggen som faktum begränsar vad man

väljer att ta upp, utan likväl att det finns en gräns för vad man alls vill dela med någon. Qian och Scott (2007) visar i sin undersökning att anonymitet ofta förekommer på bloggar med "personlig katarsis" som syfte, där det blir en förutsättning för att våga ondgöra sig. Sådana bloggar är vidare mycket ensidiga genom sitt syfte. När Moa berättar om sin lösenordsskyddade blogg uttrycker hon att hon kunde berätta allting som hon kände, d.v.s. snarare en utlämnande introspektion än en anonym container för personliga vedermödor. Med hänsyftning till Qian och Scott är det därför troligt att den anonyma bloggen fungerar mer för just ett särskilt självutlämnande syfte, än som eventuellt totalt självutlämnande som i t.ex. en dagbok.

Det är vidare intressant i vilket läge Moa väljer att återgå till bloggen. Eftersom den personliga bloggen ofta - och genom dess bekanta läsare - står i stark relation till en vardagsidentitet (se avd. 5.5), kan vi anta att innehållet i sådana bloggar också till viss del föregriper den föreställda *sociala rollen* (Forsén 1978). Robinson (2007, s. 102) beskriver hur online-identiteten ofta "intensiviserar", "utökar" och "kompletterar" personliga skeenden offline. Då samtliga av våra informanter hade bekanta i sin läsekrets är det rimligt att uttrycken för sådana skeenden står i relation till fler roller än den som bloggare, t.ex. som kompis, familjemedlem, arbetskamrat etc. (Trost och Levin 1999). Det är i så fall vidare troligt att viljan att dela med sig personligt, har som förutsättning att man känner en *representativitet* gentemot de roller man indirekt förhåller sig till på bloggen - och sig själv. Tecken på detta kan vi också se bland informanterna i diskussionen om självutlämnande ovan. Även om den anonyma bloggen skiljer sig från dagboken genom sin tillgänglighet, liknar den densamma i det att *representativitet* i den *sociala rollen* inte är nödvändigt.

Friheten att uttrycka sidor av sig själv som man inte vill dela under sitt riktiga namn är den förtjänst informanterna oftast uttrycker angående anonymitet. *Henrik* beskrev exempelvis i avdelning 5.2 hur han i sin helt anonyma blogg vid sidan av kunde blotta tankar om en människas själsliv som aldrig hade kunnat sägas öppet. Att göra detta under eget namn uttrycker han som "extremt socialt inkompetent". *Henrik* markerar emellertid att anonymiteten här har en funktion enbart för ventilerings av egna tankar, snarare än att han söker respons eller läsare - även det likt dagboksskrivande. Vi kan härleda dessa tankegångar till Dahrendorffs (i Forsén 1978) rollbegrepp, där rollen är syntesen mellan samhälle och individ. Samhället beskrivs här som de etablerade normer och förhållningssätt som kommer att begränsa individen i ett visst sammanhang, och att gå utanför dessa gränser kan leda till sanktionering av individen i någon eller flera av hennes *referensgrupper* (rollsammanhang) (ibid.). Det är troligt att det är detta *Henrik* syftar på när han talar om sin anonyma blogg. Om vi liksom ovan utgår från att bloggaren uppbär flera roller i och med bekanta läser eller kan läsa bloggen,

betyder det att en eller flera olika referensgrupper behöver tillfredställas - d.v.s. få sin förväntade bild av individen motsvarad på bloggen. Detta känner naturligtvis bloggaren mer eller mindre av och framställer sig själv i hänsyn därtill. Att t.ex. dryfta sitt eget själsliv står kanske för *Henrik* i strid med någon av hans uppburna roller (familjemedlem, yrkesman, man etc.), varför det vore "socialt inkompetent" att frivilligt låta sig själv sanktioneras. Att då istället använda en anonym blogg lösgör den sociala rollen och låter en aspekt av självutlämnande (här tankar om själsliv) komma ut till fullo utan begränsningar.

Denna möjlighet är en återkommande tanke hos flera informanter under intervjuerna. *Louise* - som funderat på en anonym blogg - skriver följande:

I: Beror de tankarna [på en anonym blogg] på att ditt liv varit "turbulent"
[informantens eget uttryck] det senaste, och att det kanske vore enklare att skriva av sig på en anonym blogg i det hänseendet?

L: Absolut. Men samtidigt skulle jag kunna lämna ut mig mera, skriva om roliga privata saker.

Ibland undrar jag om det inte hade varit smartare eller framförallt roligare att blogga anonymt. Tänk vad många smaskigheter man kunde dela med sig av då [...]. Nu måste man ändå överväga både en och två gånger hur mycket man vill blotta sig själv.

Vi kan för det första anta hur den "turbulens" som förekommit för *Louise* har en eller flera aspekter som begränsas av den sociala rollen, och som hon därför övervägt att skriva anonymt om. För det andra finns här en spänning mot att på samma sätt lämna ut sig själv i högre grad, fast i underhållande syfte. På så vis kan vi även uppfatta anonymiteten som ett språng mot ett helt nytt innehåll. Vi kan koppla detta till flera informanters funderingar på hur bloggen skulle kunna upphöra om man tröttnade på den, där anonymitet kan uttryckas som ett alternativ för förnyelse, även om man då också väljer bort den privata identiteten som kopplad till innehållet. För det tredje återfinnes överlägganden var man egentligen skall sätta gränsen att publicera sig själv under eget namn. Det handlar då om ett konsekvensperspektiv, d.v.s. hur jag själv skulle kunna råka illa ut genom vad jag publicerat på min blogg (jmf. sanktioner i den sociala rollen ovan). *Viégas* (2005) nämner i detta sammanhang att bloggare i hennes undersökning var mycket riskmedvetna angående konsekvenser, men att andras anonymitet ändå omfattades oförsiktigt, d.v.s. utan tillåtelse. Exempel på detta är *Patricia* som i avdelning 5.3 skrev att hon kunde lämna ut sin sambo, trots att han ibland kanske inte ville omnämnas. Spänningen i självutlämnandet riskerar så enligt *Viégas* att föregå riskerna. Den ovannämnde informant som inte skrev under eget namn på bloggen - men

som hade bild - motiverade dock sitt förbehåll enligt följande:

En bild säger inte lika mycket som ett namn. Ett namn kan spåra var jag finns och
det finns många märkliga människor därute.

Att välja viss anonymitet är därmed också ett alternativ ställt mot mindre självutlämnande.

Våra intervjuer ger i övrigt för handen att det anonyma bloggandet är en helt annan kategori än det icke-anonyma eller personliga. I våra intervjuer ger många av informanterna bilden av hur han/hon väljer vad de vill ta upp i eget namn, och därmed skapar en ram för bloggans innehåll. Vad som eventuellt rör sig utanför ramen (nära relationer, djupare känsloliv etc.) är ofta heller inte objekt för bloggen; vill man uttrycka sidor av sig själv utan att använda sitt namn har man möjligheten att skapa en anonym blogg eller skriva dagbok.

5.5 Att lära känna bloggförfattaren genom bloggen

Ett av våra mest centrala frågeteman i intervjuguiden handlade om hur bloggförfattaren uppfattade sin framställda person på bloggen i förhållande till sin vardagliga person. Eftersom bloggen genom sin förmedlande funktion manifesterar en - i alla fall för läsarna - föreställning om identitet hos bloggförfattaren, ställde vi frågan om sistnämnda själv tänkte att en representativ bild skulle förmedlas till en obekant som följde bloggen - d.v.s. kan man lära känna bloggförfattaren genom bloggen? De flesta informanterna antog detta med mer eller mindre förbehåll. *Moa* skriver:

I: Anser du att man genom att följa/läsa din aktuella blogg också kan lära känna dig?

M: Ja absolut. Om man skulle ha läst min blogg varje dag skulle man nog efter ett tag
förstå hyfsat bra hur jag är som människa och hur jag lever mitt liv.

Även om *Moa* håller med fullständigt i frågan väljer hon ändå att reservera sig en aning genom att använda ordet "hyfsat". Det är genom nästan alla intervjusvar tydligt att det finns en viss ambivalens inför frågan; å ena sidan talar man om en ärlighet och öppenhet på bloggen, å andra sidan finns det begränsningar i självutlämnandet som problematiserar om innehållet verkligen omfattar ens person offline. *Louise* tvekan på samma fråga är karakteriserande:

Ja det kan man nog

Eller nja, egentligen inte. Jag väljer ju vad jag skriver om så... svårt.

Alexander utvecklar temat närmare:

Till stor del ja, dock hoppas jag att inte att någon går helt på de som står där då de är
"min sanning" om mig, men en grundbild kan man nog bilda sig.

Det är här av vikt att uppmärksamma att de bloggar som omfattas i undersökningen har olika karaktär. Även om vardagsbetraktelser är gemensamt förekommer det en del bloggar med mer relationsorienterat innehåll, liksom självutlämnande varierar i olika grad. Det finns en tendens att blogg författare med större självutlämnande också är mindre tveksamma till hur man kan lära känna dem genom bloggen. Alexander skriver ovan att hans sanning om sig själv kanske inte motsvarar honom som person offline på ett heltäckande sätt. Det är möjligt att detta kan knytas an till hur Alexander tidigare i intervjun berättat att han ännu bara "snuddat vid privatliv" på bloggen, och att bloggen därmed inte förekommer lika integrerat med hans person offline, som om så vore fallet. Vi postulerade i avdelning 5.3 hur större självutlämnande också tenderar att skapa en starkare relation mellan "att göra" och "att vara", d.v.s. man upplever sig själv vara den man också framställer genom texten (Trost och Levin 1999). Detta är en central punkt hos Reed (2005) som utgår från relationen "my blog is me" i sin artikel om blogg författare. Reed visar att ovanstående identitetsrelation inte är reciprok: å ena sidan är man det man framställer, men det man framställer är inte allt det man är. Vi har ovan sett samma uppfattning i våra intervjuer. Det är betydande att här sammanföra identitet med rollbegreppet. Ett större självutlämnande på bloggen tenderar att innebära ett större omfattande av de olika roller som vi uppbär i vardagen, eller som symbolisk interaktionism uttrycker: våra *multipla* roller (Trost och Levin 1999). Det blogg författaren då "gör" på bloggen stämmer i större grad överens med vad han eller hon också upplever att de "är" i förhållande till sina sociala roller. På samma vis kan vi anta att ett mindre självutlämnande innebär en mer situationsspecifik roll som bloggare, där färre nyanser av vardagsidentiteten blir integrerade. Anders ger perspektiv på detta när han talar om svårigheterna att få fram vissa känslor. Skulle han haft en riktigt "mörk dag" skulle detta kommenteras med "2-3 rader", medan han vid en bra dag kan "skriva hur mycket som helst". Då de saker Anders skriver om sämre motsvarar hans vardagsidentitet vad gäller känsloliv, kan vi tala om en viss diskrepans mellan "gör" och "är", vilket ju även Alexander gav uttryck för ovan. När Robinson (2007) talar om identitet på Internet beskriver hon denna som "förlängningar" av en offline-identitet. Blogginnehållet hos en blogg författare kan därmed beskrivas genom vad som tas upp (självutlämnande), respektive vilken betydelse detta har för roll- och identitetsintegreringen (t.ex. relationsorientering). Ju fler "förgreningar" - och deras djupare rötter i tillvaron offline - ger troligen desto större integrering häremellan.

Camilla - som gör anspråk på ett större självutlämnande under intervjun - svarar på samma fråga om att lära känna henne genom bloggen på följande sätt:

Jorå, så bra man kan känna mig. Jag är väldigt restriktiv med vilka som känner mig helt och hållet. Egentligen är det nog bara jag själv som känner mig till fullo. Men jag är en social person i verkliga livet och på bloggen. Man kan lära känna spex Camilla, som är den personen jag oftast visar upp även i verkliga livet.

I citatet ovan beskrivs hur *Camilla* som framställd genom bloggen, motsvarar hennes person offline i den mån en obekant hade haft möjligheten att lära känna henne i verkligheten. Hon exemplifierar med hur "spex Camilla", som är en sida som hon ofta visar i "verkliga livet", går att känna igen och lära känna på bloggen. Betraktar vi denna sida enbart som en roll, frågar vi oss huruvida rollen ensam står till grund för att kunna lära känna *Camilla* och antar kanske att fler roller förekommer genom hennes anspråk på självutlämnande. Om vi istället uppfattar "spex Camilla" som en identitet, kan vi tolka citatet mer nyanserat. Vi har innan talat om hur psykologiska teorier om identitet traditionellt sett byggt på föreställningen om en enhet som under tid genomgår en process mot identitet (Karlsson 2001, jmf. även avd. 3.1 om Freud och Erikson). Turkle (1999) menar dock att identitet egentligen handlar om ett kärn-jag, där olika *delidentiteter* interagerar tillsammans och samtidigt mot att utveckla detta: ingen av de framställda *delidentiteterna* täcker in kärn-jaget helt, men är olika uttryck av det. Genom att gemenskap på bloggen kan upprätthållas utan att man träffas offline, verkar det vidare rimligt att det går att lära känna en *delidentitet* (Lalander 2002). "Spex Camilla" kan därmed tolkas som en *delidentitet* som även förekommer utanför nätet.

Samtliga informanter uppger mer eller mindre att det de skriver på bloggen, också är ämnen som de kan tala om offline. Om vi utgår från resonemanget om *delidentiteter* ovan, kan vi vidare anta att samtliga blogg författare genom sin personliga framställning upprätthåller *delidentiteter* som också förekommer offline. Det är vidare möjligt att tänka sig att den sociala rollen inverkar och formar *delidentiteter* på så vis, att de blogg författare som uttrycker ett mindre självutlämnande i vissa fall kanske heller inte har mer djupgående *delidentiteter* i sociala sammanhang utanför bloggen. Det är sålunda inte nödvändigtvis så, att man som obekant offline hade fått en "djupare" bild av blogg författaren (förutom sinnesförnimmelserna), som *Camilla* talade om ovan. Detta är även vad vi vidrört i anonymitetsdiskussionen i avdelning 5.4; att gå utanför bloggans ramar vore likväl ofta att gå utanför ramarna för den sociala rollen, varför anonymitet först blir aktuellt när blogg författaren står inför spänningen att lämna ut mer av sig själv, än han eller hon också gör offline. Sammanfattningsvis kan vi uttrycka *delidentiteten* som ett faktum för den personliga bloggen i och med att det alltid förekommer ett självutlämnande (Turkle 1999; Qian och Scott 2007). Hur väl *delidentiteten* motsvaras offline, beror på vad den omfattar på bloggen i förhållande härtill. I de fall vi

rör oss kring större självutlämnanden är det sannolikt att bloggen täcker flera offline-roller som nyanser av delidentiteten, och att integreringen mellan bloggen och vardagen blir större. I de fall vi omfattar mindre självutlämnande återfinnes möjligen färre offline-roller och integreringen blir sämre. Vi kan dock inte dra slutsatsen att delidentiteten för en blogg författare med mindre självutlämnande sämre motsvarar livet utanför bloggen, eftersom delidentiteten likväl kan sägas vara en produkt av den sociala rollen när vi talar om personliga bloggar.

En annan viktig aspekt i fråga om hur väl framställandet på bloggen stämmer överens med författaren offline, är i vilken grad man berör sanningsenlig information om sig själv. *Paolo* ger följande kommentar:

Oj, jag tycker inte det [att man kan lära känna honom genom bloggen]. Jag tror att mina vänner nästan kan höra min röst när de läser, men det är ju för att de har en annan kunskap om mig. Det är nog så att jag lägger till och drar bort alltför mycket för att någon ska känna mig efter att ha läst mig.

Lägga till och dra bort = överdriver lite och skriver inte allt.

En bra historia är ofta mer intressant än verkligheten till 100%.

Men jag ljugar inte i överdrifter

Både *Paolo* och *Alexander* ovan, ger uttryck för att den bild som framkommer på bloggen kan innehålla vissa överdrifter och avsaknader av information. I citatet ovan menar ändå *Paolo* att han känns igen i sitt sätt att vara inför sina vänner. Det är därmed inte en osann bild som framkommer, men otillräcklig för en obekant läsare att lära känna honom genom. I och med att nästan samtliga intervjuade menar att deras bekanta känner igen dem i hur de är på bloggen, får vi en tydlig bild av hur den sociala rollen är närvarande på bloggen genom olika förgreningar från vardagslivet (Robinson 2007).

När vi talar om delidentiteter kan vi vidare se hur en sådan kan ha sin koppling till tillvaron offline genom t.ex. jargong och tankesätt (Turkle 1999). Även om *Paolo* utelämnar eller överdriver i sitt framställningssätt, blir han inte främmande för sina bekanta, vilka känner fler nyanser av honom som de kan tolka in i den framställda delidentiteten. Detta är också den centrala punkten för integreringen mellan online- och offline sammanhang, huruvida självutlämnande lämnar mer eller mindre nyanser för läsaren att tolka hos blogg författaren. Som vi påtalade ovan går dock inte omfånget av självutlämnande att jämföra mellan informanter, utan handlar snarare om deras upplevelse av detta - i vilken mån "göra" känns som "är" (Troost och Levin 1999). Vad som begränsar möjligheten att lära känna blogg författaren är slutligen inte blogginnehållets omfattning jämförelsevis, utan i vilken mån

bloggförfattarens delidentitet härigenom är en spegel av hans eller hennes sociala roller utanför bloggen.

5.6 Bloggens roll i vardagen

Det kan vara av intresse att se hur bloggen ändå knyter an till vardagen, vilket ju är karaktären för de bloggar vi indirekt har behandlat i undersökningen. I förhållande till vardagen kan bloggandet göra en påmind om det manifesterande av en själv i skrift som publicering ändå innebär. *Paolo* tycks till exempel känna sig ganska obekväm när hans bloggande gör sig påmint utanför bloggen:

P: [...] Jag är ju lite dumt naiv ibland. En tjejpolare frågade för någon vecka sen om jag visste att hon läste men hur skulle jag kunna göra det? Jag tycker ofta det är skitjobbigt när folk börjar prata om min blogg. Jag är en blyg person längst inne, haha.

I: Så det kan vara jobbigt när andra för din blogg på tal... betyder det också att du inte själv tar initiativ till att diskutera den med andra?

P: Jag pratar aldrig om den. Om jag inte pratar med någon som själv bloggar och det mer handlar om bloggen som funktion eller så, finesser mm. D flesta jag känner som bloggar mer seriöst använder det nog som någon form av bearbetning, det är väl samma sak för mig.

Även när folk säger "jag tänkte på det där du skrev om.." så blir jag så medveten om att folk läser den, det är fan skitjobbigt.

Fast kul.

Här ger *Paolo* uttryck för en slags dubbelhet; samtidigt som tanken på att andra läser bloggen är jobbig, påtalar han att det är roligt att folk gör det. Att han inte heller diskuterar sin blogg med andra kan tyda på att rollen som bloggare i *Paolos* fall är mycket situationsspecifik, eller mindre integrerad med hans person offline som vi talade ovan (Trost och Levin 1999). Det är emellertid få av informanterna som uttrycker den typ av osäkerhet *Paolo* nämner ovan, vilket kan bero på att de flesta diskuterar bloggen över Internet (t.ex. MSN Messenger), och då med andra bloggare. Det är att anta att den känsla av uppvaknande som beskrevs i intervjun ovan, svårligen förekommer på samma sätt i ett forum som är så likt bloggen. Med andra bloggare har man dessutom själva grunden gemensam. På ett vis tränger sig heller inte det vardagliga på, på samma sätt som ovan.

Diskussioner om bloggen - vare sig med andra bloggare eller vänner - rör i övrigt ofta bloggandet som företeelse, och mer sällan innehåll. *Patricia* berättar bl.a. om metadiskussioner om bloggande, liksom även *Gunnel* kan prata med andra bloggvänner om den press man kan känna att "krysta fram" ett inlägg varje dag. Enligt Schmidt (2007) finns det strukturella dimensioner -

bestämmelser om utformning och innehåll, relationer i form av länkskapande och bloggans kodning och uppbyggnad - som tillsammans skapar "bloggsamhällen" där medlemmarna delar vissa åsikter om och förväntningar av hur man kan använda sin blogg bland annat för att hantera relationer och ge eller få information. Att våra informanter tenderar att diskutera bloggandet i sig snarare än den personliga bloggans innehåll kan kopplas till de bloggsamhällen Schmidt talar om.

Utifrån Paolos beskrivning av vardagens intrång i hans skrivande får vi en föräning om hur bloggen på sätt och vis bildar en metavärld, d.v.s. en (egen) värld som uttrycker saker om världen. Detta kan vi se i många informanternas uttalanden om hur mycket tid de spenderar på bloggen. *Gunnel* tydliggör detta:

Tanketiden det tar - alldeles för mycket egentligen. Ibland undrar jag om man inte skulle gå ut i "verkligheten" istället för att sitta här vid datorn.

Av citatet ovan att döma verkar det som att *Gunnel* lägger ner en hel del tid på att underhålla sin blogg, varför man kan säga att den utgör en förhållandevis stor del av hennes vardag. Samtidigt talar hon om "verkligheten" i relation till bloggen. Vi kan tolka detta som en antydning att hon håller isär bloggskrivandet från övriga vardagsföreteelser, d.v.s. bloggen blir en värld i världen, alternativt ett bloggsamhälle i samhället. Å andra sidan är *Gunnel* den äldsta av våra informanter, och det kan lika gärna vara ett uttryck för att Internet överhuvudtaget inte är integrerat på samma sätt i vardagslivet som hos många yngre informanter. *Camilla* talar t.ex. om relationen mellan blogg och vardag som mycket integrerad hos henne. Hon diskuterar dagligen sitt bloggande både med människor online och offline och bloggandet utgör en stor del av hennes vardagsliv.

I: Var finner du inspiration till dina blogginlägg?

C: I vardagen, när saker inträffar kan jag nästan bli glad för att jag vet att det blir ett bra blogginlägg.

I: Hur mycket tid skulle du utifrån ditt svar vilja säga att du rent tankemässigt lägger ner på din blogg?

C. Hahah...

Oj, oj... alldeles för mycket.

Hela tiden egentligen

I: "Alldeles för mycket" - har du känt dåligt samvete för detta, eller någon annan problematik därinför?

C: Nej, inte direkt, men det blir lite som ett beroende att kolla om det är någon som har kommenterat resp. hur många besökare man har... det kollar jag säkert 20-30 ggr per dag.

Här får vi veta att *Camilla* ägnar mycket tid dels åt att formulera bra inlägg, dels åt att hålla sig uppdaterad på hur många kommentarer och besökare bloggen har. Bloggare är närvarande i vardagen i en hög grad, inte minst då *Camilla* inför vardagshändelser kan känna en form av glädje över vetskapen att hon har material till ett bra blogginlägg. Ett liknande resonemang för *Louise* som lite skämtsamt berättar att hon, när hon är med om saker, "tänker i" blogginlägg. Båda står som exempel på att bloggandet för några är ganska flytande och inte bara begränsat till den stund man sitter framför datorn och aktivt skriver. I symbolisk interaktionism kan vi läsa om multipla roller och identiteter och att ingen individ enbart är begränsad till en position (Trost och Levin 1999). Den situationsspecifika roll positionen som bloggare utgör kan dock antas ta en relativt stor plats i exempelvis *Camillas* liv; delidentiteten som bloggare är, om än inte ständigt så åtminstone ofta, närvarande i många sociala sammanhang (ibid.). Att bloggandet för några av informanterna kan uppta en hel del tanketid stämmer överens med vad informanterna i Ekstrands (2006) magisteruppsats uppgav när de talade om att upprätthålla både själva bloggen och de kontakter som hade skapats kring den.

Paolo (vars roll som bloggare vi redan benämnt som mycket situationsspecifik) ger ett perspektiv på hur han tänker att ett för stort engagemang på bloggen hade påverkat hans skrivande:

[...] När jag skriver så skriver jag bara det jag tänker för stunden. [...] Många bloggar ju 10 ggr om dagen om smågrejer, jag är inte riktigt den typen. Det skulle inte gynna mitt skrivande.

Jag kan ju också skriva 5-6 inlägg en dag om jag sitter hemma och softar en förmiddag men det skulle inte gå i längden.

För *Paolos* del skulle ett större engagemang störa hans övriga vardag, istället talar han om hur bloggskrivande har ett avkopplande syfte i omväxlingen från skrivuppgifter på universitetet. Det är dock inte bara innehållet som ägnas tanketid. I intervjun med *Alexander* berättar vederbörande att han spenderar en till två timmar per dag med att tänka på bloggen; inte bara vad som skall skrivas utan också på vilka sätt han skulle kunna förändra innehållet i den och eventuellt avgränsa sig till att blogga om exempelvis serier, uteliv eller restauranger. Enligt Hevern (2004) uttrycks identiteten på bloggen genom att skribenten utforskar, överväger, utmanar eller förändrar sina avtryck under tid, och detta är just vad *Alexander* tycks göra. Vi har tidigare i analysen även skrivit om hur han ibland använder sin blogg till att hjälpa andra snarare än att skriva om sig själv, varför vi kan ana att bloggen hos honom har en mer upplysande än vardaglig karaktär, i alla fall om man jämför med våra övriga informanter.

5.7 Läsarnas betydelse

Även om samtliga av våra informanter framhåller att de först och främst bloggar för sin egen skull och för att de har ett intresse av att skriva, är de flesta eniga om att läsarna har betydelse. Ett avsnitt ur intervjun med Anders kan stå som exempel på detta:

A: [...] I första hand gör jag det för min egen skull... men i våras hade jag väldigt mkt läsare ett tag vilket gjorde att jag försökte hitta på massa grejer till dem vilket gjorde att jag tröttnade och la av ett tag...så nu har jag bestämt mig för att köra min egen stil oavsett om det är 2 eller 100 som läser...

I: Skulle du säga att bloggens läsare vid det tillfälle då de var väldigt många "styrde" ditt innehåll, och därmed lite av ditt framställningssätt på bloggen?

A: Jo men precis då försökte jag nån gång hitta på nån konstig tävling och andra grejer som egentligen inte hade något med bloggen att göra.

Vi kommer att återkomma till det Anders talar om senare i kapitlet.

Bekräftelse

Några av informanterna beskriver vetskapen om att det finns människor som läser deras inlägg som "grädde på moset" eller "en extra växel i en bil". *Patricia* menar att hon skulle ljuga om hon sa att hon inte bryr sig om huruvida någon läser eller inte, och beskriver det som ett lyckomoment att få en kommentar av en läsare. *Camilla* är inne på samma linje:

I: Du skrev ovan att du har 100 besökare per dag. Hur skulle du vilja beskriva läsarnas betydelse för ditt skrivande?

C: Det betyder nästan allt. Om ingen läste skulle jag nog inte skriva längre. Jag ser ju hela tiden att besökarantalet stiger och det ger mig mersmak. Kommentarererna är som en drog, dessutom blir jag grymt glad och stolt när folk lägger till mig som favorit.

Här kan vi koppla *Camillas* uttalande till diskussionen om rollpositioner i symbolisk interaktionism; med alla positioner följer med- eller motspelare som ger någon form av gensvar aktören (i det här fallet bloggaren) förhåller sig till (Trost och Levin 1999). Även Goffman (i Robinson 2007) är inne på samma spår när han säger att publikens förväntade respons och aktörens roll är oskiljaktiga. Utan respons från olika spelare existerar positionen rimligtvis inte - bloggaren kanske inte längre är en bloggare när människor slutat läsa? I ovanstående fall tycks detta stämma då informanten menar att läsarna har en väldigt stor betydelse för att hennes bloggande skall fortsätta.

De kommentarer läsare ibland lämnar på bloggen beskrivs som både "lyckomoment" och "drog", vilket vi uppfattar som ganska starka uttryck. Responsen och bekräftelsen de båda kvinnorna får från sina läsare torde därför vara av positiv karaktär. En positiv respons (t.ex. i form av uppmuntrande kommentarer) är, enligt Miuras och Yamoshitas studie från 2007, starkt motiverande för blogg författaren att fortsätta skriva, vilket stämmer överens med intrycket vi får av våra informanter. Ordvalet "drog" antyder dock att kommentarerna blir som ett "måste", och *Camilla* talade i samma banor när hon i avsnitt 6.4 berättade att det regelbundna kollandet av bloggen blev lite som ett beroende.

Moa menar att hon skulle fortsätta skriva även om hon tappade läsare, om än inte lika mycket eller regelbundet. Även om hon inte skulle upphöra med sitt bloggande ser vi ändå att responsen från läsarna troligen skulle påverka omfattningen av *Moas* bloggande, och därmed hur stor hennes rollposition som bloggare kommer att bli.

Alla delar inte uppfattningen om betydelsen av läsarnas bekräftelse för skrivandets fortsatta existens. *Henrik* betonar att han skulle fortsätta blogga även om han förlorade sina läsare, och nämner sin hemliga blogg som exempel. Rollpositionen är enligt honom med andra ord inte avhängig olika med- eller motspelare, vilket går emot vad Vaage (i Trost och Levin 1999) säger. *Henriks* inställning till läsarnas betydelse stämmer inte heller överens med Qian och Scotts (2007) antagande om att bloggen är en social snarare än en privat aktivitet. Exempel på vilka negativa känslor respons från läsare kan leda till gav *Paolo* exempel på tidigare när han talade om hur jobbigt det kan vara att bli medveten om att någon läser (se avd. 5.6).

Påverkan

Anders citat i den inledande delen av kapitlet är ett exempel på hur läsarna kan påverka bloggaren att ändra stil eller innehåll i sitt skrivande.¹⁴ Denna företeelse var något han själv kom att tala om under intervjun och vi tyckte att detta var ett intressant inslag. Vi kan se bloggarens påverkan av läsarna som ytterligare ett exempel på den interaktion och det samspel mellan aktörer och publik som omtalas i teorin om symbolisk interaktionism. Vi kom att uppmärksamma fenomenet även med andra informanter. *Gunnel* säger följande:

I: Några av de vi intervjuat har menat att de när fler läsare tillkommit känt att
de blivit "styrda" av läsarna, dvs. att de börjar skriva mer för deras del. Har du
upplevt något liknande?

¹⁴ Med "påverkan" syftar vi här på en indirekt påverkan våra informanter berättar om. Det är alltså inte läsarna i sig som genom uppmaningar fått informanten att ändra stil på sin blogg, utan snarare vetskapen om att många läser. För att hålla intresset uppe har blogg författaren funderat på, och i vissa fall genomfört, vissa ändringar.

G: Ja, det kan nog vara så. Jag känner en liten press på mig att "hitta på" något intressant att skriva. Det kan ju inte vara så väldigt spännande att få läsa dag efter dag om hur jag städar, bakar och lagar mat.

Här kan vi ana att det uppstår en ambivalens i *Gunnels* skrivande; tidigare har hon berättat att det är dagboksfunktionen som är det huvudsakliga syftet med hennes bloggande, samtidigt kan hon känna sig pressad att komma på nya saker att skriva om. Bloggens för henne arkiverande funktion kanske ibland konkurrerar med ett mer underhållande syfte.

Ovanstående ambivalens återfinns i flera av våra intervjuer, vilket gör att vi tycker oss kunna se ett mönster bland våra bloggare. De skriver för sin egen skull och om sitt vardagsliv, men tenderar samtidigt att göra bloggen mer intressant för sina läsare genom att använda humor eller nya infallsvinklar. *Camilla* berättar till exempel att hon ibland väljer att skriva om ämnen som hon vet berör läsarna, och att hon baserar detta på antalet kommentarer de ger på vissa teman, men framhåller också att hennes drivkraft fortfarande är att hon älskar att skriva. Detta mönster kan kopplas till Goffmans i (Robinson 2007) resonemang om hur aktören (bloggaren) påverkas av publikens (läsarnas) förväntade reaktioner; det går inte att komma ifrån att vetenskapen om läsarna i någon mån påverkar vad eller hur man skriver, även om det ursprungliga syftet med bloggans existens är att skriva om sig själv och sitt eget liv.

Konsekvenser

Att någon läser ens blogg kan leda till olika konsekvenser som inverkar på vardagslivet. *Moa* ger ett tydligt exempel på en sådan händelse då hon berättar om hur hennes lärare hittade en av hennes tidigare bloggar, på vilken *Moa* publicerade mycket mörka tankar. Läraren tog kontakt med både föräldrar och läkare, vilket ledde till att *Moa* så småningom tog bort bloggen och för en tid slutade skriva. Bauman (2000) talar om individualiseringen i den flytande moderniteten och menar att människan genom denna är fri att experimentera. Det man väljer att publicera på sin blogg kan stå som exempel på denna frihet; skribenten kan publicera vad han eller hon vill, men måste samtidigt (vilket Bauman också påtalar) kunna möta de eventuella konsekvenser som blir följderna.

I *Moas* fall ledde det hon publicerade på sin blogg till handlingar i hennes vardag, som i sin tur gjorde att hon tog en paus i sitt skrivande. Detta var ett händelseförlopp hon kanske inte hade räknat med. Att läraren överhuvudtaget kunde uppmärksamma en elevs mående genom att hitta dennes personliga blogg på Internet kan i sig kopplas till Baumans teori om en flytande modernitet; samhället är alltid redo att förändras och denna utveckling avspeglar sig därmed på alla delar av den mänskliga tillvaron (Bauman 2000). Innan Internet och dess olika verktyg fanns kan man tänka sig att möjligheten att uppmärksamma elever begränsade sig till

klassrummet. Vår diskussion handlar emellertid inte bara om relationen lärare-elev, utan kan även appliceras på tänkbara områden inom socialt arbete, t.ex. relationen mellan yrkesutövare och klient. Därmed återkopplar vi till de tankar om studiens relevans för socialt arbete vi presenterade i uppsatsens inledande kapitel.

På frågan om det finns någon oro för framtida konsekvenser, till exempel att en presumtiv arbetsgivare skulle finna hennes gamla "jag" på nätet, svarar *Moa*:

Ja, ibland kan jag känna det, men samtidigt så är det ju jag, alltså det är ju ändå mitt liv och det är ingenting jag skäms över.

Tankar om att man skriver något som vid ett senare tillfälle, till exempel i arbetsrelaterade situationer, kan komma att vändas emot en är något som *Louise* känner igen sig i:

Jag har börjat tänka på det och det oroar mig lite. De [arbetsgivarna] kanske får en negativ bild av mig som person eftersom jag framhäver gnällighet, det är lättare att vara negativ och skriva.

Skulle ett fortsatt bloggande försvåra *Louises* möjligheter att få jobb skulle hon lägga ner sin nuvarande blogg, men fortsätta skriva på anonym basis. *Patricia* är av en annan uppfattning. Hon har visserligen funderat över vilka konsekvenser hennes öppenhet på bloggen kan leda till, men menar att hon förmodligen skulle säga upp sig om en arbetsgivare sa till henne att hon inte får blogga. Oavsett hur våra informanter tror att de skulle reagera vid en eventuell konfrontation av en arbetsgivare har de gemensamt att de tänkt på vilka nackdelar deras bloggande skulle kunna innebära i situationer kopplade till arbete.

När det gäller bloggandets eventuella konsekvenser är det framför allt arbetsliv som dyker upp som tema hos våra informanter. *Camilla* anlägger ett annat perspektiv då hon berättar att vetskapen om att hon har många läsare, men att hon inte vet vilka alla dessa är, ibland kan göra henne lite orolig, både för sin egen och för sin familjs skull.

Vi bor på nedre botten och ibland kan jag bli nojig att någon läsare ska bli besatt och vilja se mig på riktigt... och kolla in genom fönstret.

Våra informanters tankar om bloggandets inverkan på framför allt arbets-, men också familjelivet blir inte överraskande om vi använder oss av Robinsons (2007) perspektiv på Internet som "vardagligt" och tätt sammankopplat med den "vanliga" sociala världen. Då online-identiteten kan ses som en förlängning av den identitet man har offline (Raine i Robinson 2007), är det inte konstigt om man som bloggare ibland funderar på hur restriktiv man vill vara i sitt skrivande, inte minst med tanke på att många olika personer har tillgång till och använder sig av Internet. Utan en kunskap om vilka

samtliga bloggläsare är, kan det vara svårt att förutse bloggandets eventuella effekter på vardagslivet.

6. SLUTSATSER

Det övergripande syftet med den här uppsatsen var att undersöka bloggande utifrån ett individperspektiv. I det här avslutande kapitlet skall vi redogöra för de slutsatser vi kan dra baserat på de resultat som framkommit.

6.1 Slutsatser utifrån våra frågeställningar

Första frågeställningen handlade om varför man bloggar, vilka drivkrafter som ligger bakom och vilka funktioner bloggen kan ha. Våra informanter uppger att de i första hand skriver för sin egen skull. Vi kan även dra slutsatsen att bloggans tillgänglighet och publiceringsmöjligheter är grundläggande anledningar till att man börjar blogga och att de funktioner bloggen har även fungerar som drivkrafter till ett fortsatt skrivande. För våra informanter har bloggen fyra möjliga funktioner; förmedlande, underhållande, arkiverande och terapeutisk. Det som förmedlas är åsikter, tankar och personbild, medan underhållningen framför allt är riktad till läsarna. Den arkiverande funktionen handlar om att spara och jämföra händelser och den terapeutiska funktionen, slutligen, innebär att man genom bloggen ventilerar personlig problematik, vilket många informanter uttrycker att de gör.

Den andra frågeställningen kretsade kring vad man vill dela med sig av på sin blogg och vilka resonemang som förs kring teman som självutlämnande och anonymitet. Här kan vi se att många menar att de kan skriva om vad som helst, men att det i de flesta fall uttrycks ett förbehåll mot att skriva alltför mycket om relationer. Även sexlivet är ett inslag som hålls utanför bloggen.

Känsliga åsikter eller mycket personlig problematik tenderar också att utelämnas därför att de inte föregriper en rättvis bild av blogg författaren offline. De informanter som i en större utsträckning lämnar ut sig själva på bloggen tenderar att också utgå från sig själva när det gäller förhållningssätt till självutlämnande (vad jag vill publicera), medan de som skriver på ett mindre självutlämnande sätt mera tycks utgå från andra (vad andra inte vill att jag ska publicera).

Ingen av våra informanter är helt anonym på bloggen, men vi kan ändå se en spänning gentemot de möjligheter anonymitet erbjuder. Det handlar då ofta om att ventilera ett specifikt ämne som man inte vill riskera att bli sanktionerad för i grupper utanför bloggen, men som man ändå vill dela. Det verkar dock finnas en gräns för vad man vill dela med sig av även som anonym; en antydning finns om att en anonym blogg skulle bli inriktad på vissa ämnen snarare än att omfatta allt möjligt.

Med den tredje frågeställningen ville vi undersöka relationen mellan bloggarens online- och offline-identitet med avseende på hur väl man anser att den bild man förmedlar på bloggen överensstämmer med den man är utanför nätet, huruvida man kan lära känna blogg författaren genom bloggen, samt på vilket sätt rollen som bloggare är närvarande i vardagen. Majoriteten av informanterna uppger att det de skriver om på bloggen är ämnen som de kan tala om även offline, men några menar att den bild som förmedlas på bloggen ibland kan innehålla överdrifter och avsaknad av information. Nästan samtliga bloggare uppger dock att deras bekanta känner igen dem i hur de är på bloggen. Resultaten visar vidare att en låg grad av självutlämnande ger en mer situationsspecifik roll som bloggare och därmed ett större förbehåll om representativitet mellan personen online och offline. Hos informanterna finns det en tveksamhet till huruvida det går att lära känna dem genom bloggen, men de bloggare som har en hög grad av självutlämnande är betydligt säkrare på att så är fallet. Möjligt är att lära känna en *delidentitet* hos blogg författaren, som är den person han eller hon framställer genom bloggen. Ju mer integrerad delidentiteten är med tillvaron utanför bloggen, desto närmare tycks vi kunna komma blogg författarens kärn-jag eller identitet. Bloggens roll i vardagen är närvarande i olika stor utsträckning för våra informanter, för vissa är den betydligt mer situationsspecifik än för andra. Några av informanterna uppger att bloggen tar en stor del - ibland med en antydning om *för stor del* - av deras vardag i anspråk (både med avseende på den tid man lägger ner på själva skrivandet och den tid som används till att diskutera sin blogg och tänka ut bra publiceringsmaterial), medan andra mer tycks begränsa sin roll som bloggare till själva skrivmomentet.

I den fjärde frågeställningen handlade det om relationen till bloggarens läsare; vilken betydelse läsarna har i fråga om bekräftelse och påverkan, samt vilka konsekvenser man tänker sig att andras läsande av bloggen

kan leda till. Informanterna talar om både positiva och negativa aspekter i relationen till sina läsare. Uppmuntrande återkoppling (t.ex. i form av de kommentarer man som läsare kan lämna på bloggen), samt vetskapen om att någon tar del av det man publicerat omnämns som positiva faktorer. Även om respons från läsarna för de flesta inte är det viktigaste ses den ofta som en bonus och sporrande för blogg författaren att uppdatera regelbundet. När det kommer till påverkan känner några en press på sig att leverera ett intressant och underhållande material, vilket ibland upplevs som något negativt. Ibland har de även anpassat delar av bloggens innehåll i syfte att framstå som spännande och mer intressanta. I frågan om vilka konsekvenser ett uppmärksammande från läsare kan medföra lägger informanterna fokus på *möjliga* negativa konsekvenser; risken finns att "fel" människor läser och får en ensidig eller vinklad bild av författaren, vilket tros kunna leda till att man kan uppfattas som gnällig samt eventuella framtida svårigheter att få anställning. Risken att bli ofrivilligt uppsökt av läsare påtalas också. I intervjuerna framkom även en *faktisk* konsekvens, en positiv sådan - tack vare bloggen kunde en lärare fånga upp signaler om att en elev mådde dåligt och kanske var i behov av hjälp.

6.2 Reflektioner om övriga resultat

Under temat självutlämnande kom diskussionen ibland att handla om öppenhet på bloggen. Det visade sig att denna öppenhet inte är kopplad direkt till hur stor grad av självutlämnande man har, utan snarare till hur öppen man är i de ämnen man valt att behandla på bloggen. Att bloggen som forum inte alls är olik sociala forum utanför bloggen blev här tydligt utifrån informanternas resonemang. Samtidigt finns det en tendens hos några av våra informanter att se bloggen som en värld i världen; man talar om "verkligheten" i förhållande till bloggen, antingen i fråga om att vardagen gör intrång i bloggandet (t.ex. genom att människor i ens omgivning för bloggen på tal) eller vice versa - att bloggandet ibland kan uppta mycket tid från det man istället hade kunnat göra i "det verkliga livet" .

6.3 Förslag till vidare forskning

Denna uppsats resultat har inte bara givit svar på frågeställningar, utan också väckt nya. Vi har sett tendenser som vi anser vara intressanta att vidare undersöka inom det sociala arbetets fält. Framför allt tänker vi på bloggen som en terapeutisk funktion; hur pass vanligt är det att genom sin blogg bearbeta personliga svårigheter? En av våra informanter använde t.ex. sin blogg för att skriva ner tankar om sin sjukdom, och vi tänker oss att även andra omständigheter såsom relationsproblem, missbruk och ekonomiska bekymmer kan vara aktuella ämnen för en blogg författare. I vilken utsträckning och på vilket sätt kan en sådan typ av bloggande vara till hjälp? Vi kan även koppla bloggans terapeutiska funktion till konsekvenserna av bloggans

tillgänglighet. Har socionomer någon erfarenhet av att genom en blogg få information om en klients livssituation, liksom den lärare som fick reda på att en av hennes elever inte mår bra? Hur kan en sådan information i så fall hjälpa socionomen i arbetet?

En annan intressant aspekt är vissa informanternas antydning om att bloggen ibland tar för mycket tid i anspråk. Kanske finns det en risk för beroende? Lika väl som att människor kan fastna framför nätpoker och onlinespel kan man tänka sig att även bloggen kan vara beroendeframkallande. En undersökning rörande detta ämne tror vi hade varit intressant och till nytta, inte bara för oss utan för alla vars yrke inryms inom det sociala arbetet.

7. KÄLLFÖRTECKNING

Baillie, James (1993): *Problems in personal Identity*. New York, USA: Paragon House.

Bauman, Zygmunt (2000): *Liquid modernity*. Great Britain: Polity Press.

Bloggportalen: <http://www.bloggportalen.se>. Hämtad 2007-10-29

Daneback, Kristian (2006): *Love and sexuality on the Internet*. Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs Universitet.

Ekstrand, Therese (2006): *Bloggen - ett redskap för byggande av identitet och sociala nätverk*. Borås: Magisteruppsats vid Bibliotek- och informationsvetenskap/bibliotekshögskolan Borås.

Etiska forskningsrådet: <http://codex.vr.se>
(<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>)
Hämtad 2007-11-01

Forsén, Bosse (1978): *Kritik av rollteorin*. Göteborg: Bokförlaget Korpen.

Gilje, Nils & Grimen, Harald (2006): *Samhällsvetenskapens förutsättningar*. Göteborg: Daidalos.

Haas, Heather A. & Rouse, Steven (2003): *Exploring the accuracies and inaccuracies of personality perception following Internet-mediated communication*. *Journal of Research in Personality*, Number 37.

Hardey, Michael (2002): *Life beyond the screen: embodiment and identity through the internet*. The Editorial Board of *The Sociological Review*.

- Herring, Susan C. & Paolillo, John C. (2006): *Gender and genre variation in weblogs*. Journal of Sociolinguistics, Volume 10, Number 4.
- Hevern, Vincent W. (2004): *Threaded Identity in Cyberspace: Weblogs & Positioning in the Dialogical Self*. Identity: An International Journal Of Theory And Research, Volume 4, Number 4.
- Holmér, Emma (2005): *Bloggare riskerar få sparken*. Aftonbladet: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article307601.ab> Hämtad 2007-10-25
- Jensen, Ulla (2004): *Skriften på bloggen - en kvalitativ undersøgelse af webloggens betydning i hverdagslivet*. Köpenhamn: Magisteruppsats vid det Humanistiske Fakultet. Institut for Gilm- & Medievidenskab, Köpenhamns Universitet.
- Karlsson, Lars (2001): *Psykologins grunder*. Lund: Studentlitteratur
- Kelly, Russell (2003): *Self, Discourse, Cyberspace, and Postmodernity - A Marriage Made in Hell!*. Journal of Contemporary Ethnography, Volume 32, Number 6.
- Kvale, Steinar (1997): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lalander, Philip & Johansson, Thomas (2002): *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Maczewski, Mechthild (2002): *Exploring Identities Through the Internet: Youth Experiences Online*. Child & Youth Care Forum, Volume 31, Number 2.
- Miura, Asako & Yamashita, Kiyomi (2007): *Psychological and Social Influences on Blog Writing: An Online Survey of Blog Authors in Japan*. Journal of Computer-Mediated Communication, Number 12.
- Passer, Michael W. & Smith, Ronald E. (2003): *Psychologi - the Science of Mind and Behaviour*. Andra upplagan. New York, USA: McGraw Hill Higher Education.
- Perry, John (2002): *Identity, Personal identity, and the Self*. Indiana, USA: Hackett Publishing Company.
- Peruzzi, Britt (2007): *"Jag blev ett svin"*. Aftonbladet: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article910565.ab> Hämtad 2007-10-25
- Qian, Hui & Scott, Craig R. (2007): *Anonymity and Self-Disclosure on Weblogs*. Journal of Computer-Mediated Communication Number 12.

- Ramer, Sheryl (2005): *Site-ation pearl growing: methods and librarianship history and theory*. Journal of the Medical Library Association. Volume 93 Number 3.
- Reed, Adam (2005): 'My Blog Is Me' - Text and Persons in UK Online Journal Culture (and Anthropology). Ethnos, Volume 70, Number 2.
- Robinson, Laura (2007): *The cyberself: the self-ing project goes online, symbolic interaction in the digital age*. New Media Society, Volume 9, Number 1.
- Ruddefelt, Karin (2007): *Unga medborgares bloggande som demokratiskt deltagande*. Lund: Media-Tryck Sociologen, Lunds universitet.
- Schmidt, Jan (2007): *Blogging Practices: An Analytical Framework*. Journal of Computer-Mediated Communication, Number 12.
- Svenning, Conny (2003): *Metodboken [samhällsvetenskaplig metod och metodutveckling: klassiska och nya metoder i informationssamhället: källkritik på Internet]*. Eslöv: Lorentz.
- Svenningsson, Malin; Lövheim, Mia; Bergquist, Magnus (2003): *Att fånga nätet: kvalitativa metoder för Internetforskning*. Lund: Studentlitteratur.
- Tailsweep: <http://www.tailssweep.com/articles/faq>. Hämtad 2007-10-17
- Thurén, Torsten (1996): *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Runa Förlag.
- Trost, Jan & Levin, Irene (1999): *Att förstå vardagen*. Lund: Studentlitteratur.
- Turkle, Sherry (1999): *Cyberspace and identity*. Contemporary Sociology, Volume 28, Number 6.
- Viégas, Fernanda B. (2005): *Bloggers' expectations of privacy and accountability: An initial survey*. Journal of Computer-Mediated Communication, 10(3), article 12.
- Våge, Lars; Stattin, Erik; Nygren, Gunnar (2005): *Bloggtider*. Borgå, Finland: WS Bookwell.
- Walden University: <http://www.lib.waldenu.edu>. Hämtad 2007-10-23
- Watanabe, Mitsuharu M. (2007): *Conflict and Intolerance in a Web Community: Effects of a System Integrating Dialogues and Monologues*. Journal of Computer-Mediated Communication, Number 12.
- Widerberg, Karin (2002): *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur.

Wikipedia: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Blog>. Hämtad 2007-10-16
http://en.wikipedia.org/wiki/MSN_Messenger Hämtad 2007-11-12

Youn, Hyunsook; Jung, Taejin; McClung, Steven (2007): *Motivations and Self-Presentation Strategies on Korean-Based "Cyworld" Weblog Format Personal Homepages*. *Cyberpsychology & Behavior*, Volume 10, Number 1.

Bilaga 1

Hej!

Vi är två socionomstudenter från Göteborgs universitet som just nu skriver en c-uppsats om bloggar, och nu letar vi efter bloggare som skulle kunna tänka sig att delta i en msn-intervju som kommer att handla om relationen mellan identitet och bloggar. Om det här låter intressant, maila oss på blogguppsats@hotmail.com så skickar vi mer information. Hoppas vi hörs!

Caroline Engström och Jonathan Dahlgren

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för socialt arbete
C-uppsats SQ1562
Jonathan Dahlgren, Caroline Engström

Hej!

Vi skriver under denna termin en C-uppsats i socialt arbete om identitet och bloggande. *Vårt syfte med uppsatsen är att förstå bloggande utifrån ett individperspektiv.* För att genomföra detta har vi sökt ett antal bloggförfattare i olika åldrar under samlingskategorin ”vardagsbetraktelser” på bloggportalen.se, för intervju. *Du* är en av dem som tackat ja till att medverka i vår undersökning, och vi ber dig läsa igenom detta utskick innan *Du* ger ditt fulla samtycke. Den information som följer nedan är skriven i enlighet med Vetenskapsrådets Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning (se <http://www.codex.vr.se/> 29/10 2007).

Praktisk information om intervjun

Vår intervju med dig sker över *MSN Messenger*, och vi förmodar att du genom din intresseanmälan är någorlunda förtrogen med detta program. Om du inte har programmet, och ändå vill medverka så finns det att hämta gratis på bl.a. följande adress: http://www.filehippo.com/download_msn_messenger/. Intervjugenomböret sker någon gång under vecka 45, och vi kommer att kontakta dig innan dess för att tillsammans med dig bestämma en tid som passar. Intervjun pågår c:a en timma och omfattar enbart frågor i relation till syftet ovan. Din medverkan är helt *frivillig* och du kan välja att avbryta intervjun när som helst. Vi ber dig dock att under intervjuens gång koncentrera dig på just intervjukonversationen, dels för att spara tid, dels för att vi önskar så sammanhängande svar som möjligt.

Anonymitet och konfidentialitet

Efter intervjuerna sker en sammanställning av materialet, som vi senare förbehåller oss rätten att använda i vår undersökning. Det är därför viktigt att du samtycker i och med detta utskick. Du förblir dock helt *anonym* i uppsatsen, då din medverkan kommer att aidentifieras avseende personuppgifter. Din mailadress och andra personuppgifter som framkommer under intervjukonversationen är likaså *konfidentiella*, och sparas oåtkomligt för obehöriga i vårt ansvar. Detta är en direkt konsekvens av forskningskodexens nyttjandekrav, d.v.s. att ingen personlig information får användas för andra syften än det vetenskapliga arbetet.

Vi vill slutligen uttrycka vår tacksamhet för att *Du* vill ställa upp i vår undersökning. Att vi valt ut just *Dig* för detta ändamål beror på att vi anser att *Du* genom din egen erfarenhet bidrar med mycket värdefull kunskap till vår uppsats.

Den färdiga uppsatsen kommer att läggas upp på Göteborgs Universitets hemsida under vårterminen 2008. Vill Du ha ett eget exemplar kan vi även sända dig dokumentet via mail.

Med vänliga hälsningar
Caroline Engström och Jonathan Dahlgren

Intervjuguide

Bakgrund:

Ålder

Blogghistorik

Användande av eget namn

Användande av bild

Individperspektiv:

Vad var den främsta anledningen till att du började blogga?

Anser du att man kan lära känna dig genom att läsa din blogg?

Framträdande respektive nedtonade sidor på bloggen

Framställning på bloggen jämfört med offline

Ämnen på bloggen

Rollperspektiv:

Vilka bloggans läsare är

Läsarnas betydelse

Skulle du fortsätta skriva om din blogg fick färre/inga besökare?

I vilka situationer, förutom i själva skrivandet, tänker du på din blogg?

Bloggen som diskussionsämne med andra

Tidsperspektiv:

Hur länge man fortsätter blogga

Vilka omständigheter skulle kunna få dig att sluta?

Andra uttrycksformer/kommunikationsformer vid ett ev. avslutat bloggande

